

TEDNIK

Štev. 19

Trbovlje, 14. maja 1955

Leto VIII

OB DNEVU ZMAGE

Še pomnite, tovariši...

Komaj deset let je tega! Deset kratkih let. Narava si je komaj dodobra nadela zeleno obleko. Ljudje — naši svobodoljubni ljudje — so pohiteli ven na ceste. Z zelenjem in cvetličami v rokah in nageljni v gumbicah. Tedaj je zadonelo iz naših grl v zeleno pomlad: svoboda, svoboda, svoboda! Poslušno so zavirale naše s krvjo prepojene bojne zastave in naznanjale: tod bode za vedno svobodno ljudstvo gospodar svoje usode!

Kot plaz, kot silen vihar so prišle naše partizanske brigade. Ni bilo sile, ki bi zaustavila njihov korak svobodni nasproti. Videli smo srečne obraze mater, očetov, žena, otrok in vriskajoče veselje naših borcev. Tedaj smo se spomnili težkih štirih let, ko smo se praznih rok spopeli z zverjo, ki je hotela zastrupiti svobodoljubni svet. Pa-

dali smo: mislili so, da so nas poteptali. Toda mi smo ponovno vstali in udarjali z žuljavo pestjo. Da! Udarjali smo z gnevom in sovraštvom, ki ni poznalo meja. Zmagali smo. Topla rdeča kri je počila našo sveto zemljo in vedeli smo: prelita kri bo obrodila zlahten sad.

Tovariši, komaj deset, deset kratkih let je tega...

Z nepopisnimi naporami smo začeli celiti rane težkega štiriletnega boja. Nič nismo imeli. Pač! Imeli smo nenopogljivo voljo zgraditi novo domovino, takšno, v kateri bo vredno živeti. Se pomnite tovariši, kako zvoneče so zapeli krampi in lopate globoko pod zemljo? Vedeli ste, da potrebuje industrija veliko premoga. Tudi vi kmetje Zassavja se niste pozabili. Prišli ste iz prezanstva in našli doma opustošeno zemljo. Goloroki ste se zagnali v zemljo. In osvobo-

jena zemlja je dala svoj prvi sad.

Tisočero rok je začelo spreminjati podobo naših krajev. Tam, kjer je do nedavnega rasla trava, stoji danes ponosna tavana, tam kjer so stale borne, nekam vase pogreznjene hiše — domova rudarjev — stoji danes visoke stanovanjske zgradbe, iz katerih je slišati prešeren otroških vrišč. Nismo gradili le ceste, tovarne, hiše! Gradili smo tudi sebe. Postali smo gospodarji, upravitelji vsega našega početja. Sami smo začeli odločati v tovarnah in rudnikih, kjer se je do nedavnega šopiril ohol tuje.

Mnogo, veliko smo napravili v teh kratkih desetih letih. To-liko, kot prej v petdesetih letih ne. Danes smo nepremagljivi. Deset najhujših let je za nami. Bili smo kos slehernemu napadu z Vzhoda in Zahoda. Ni-

ni moglo omajati našega prepričanja, kajti vedeli smo, da je v to naše snovanje uprto milijone oči, ljudi vsega sveta. Na našem početju so se učili, postali smo jim vzor — svetel vzor.

Se bomo gradili našo lepo domovino! Tisočero in tisočero težav nas še čaka. Najhujše je mimo. Lahko vzkliknemo: bili smo nič, postanimo vse!

Umrli narodni heroj Tone Okrogar-Nestel s Iv. Klukijem

POSVET MLADIH RUDARJEV V TRBOVLJAH

Dragocena napotila

Minulo nedeljo je bil v Trbovljah prvi delovni posvet mladih rudarjev Slovenije. Razen trboveljskih delegatov, so prišli na posvet tudi mladi rudarji iz Kočevja, Velenja, Mežice, Idrije, Krmelja, Kanižarice, Zagorja in drugod. V svoji sredini so pozdravili predsednika okrajnega ljudskega odbora tovariša Gosaka, predsednika Republiškega odbora sindikata rudarjev, tovariša Diacica, člana CK LMS, tovariša Bregarja in druge.

Po uvodnem referatu v katerem je govornik poudaril revolucionarno vlogo trboveljske rudarske mladine pred našo ljudsko revolucijo in v času obnove, je sledil bogat pomenek o problemih, ki tarejo mladino v rudnikih ter o bodočem delu v mladinski organizaciji. Rudarska mladina živi in dela v specifičnih pogojih: delo na odkopih, globoko pod zemljo ni lahko in terja od mladih ljudi mnogo več telesnih naporov kot sleherni drugo delo na prostem. Danes je docela preživela trditve, da je za rudarja sposoben sleherni človek znati mora le vihteti kramp in lopato. Vsi oni, ki se posvečajo rudarskemu poklicu, obiskujejo šolo zategadelj,

da bi v času triletnega šolanja pridobili tisto potrebno tehnično znanje, ki ga mora imeti sleherni rudar če hoče dobro in brez nevarnosti opravljati svoje težko delo. Zato ni prav, da mladim rudarjem, ki prihajajo iz rudarsko industrijskih šol ne priznajo ponekod, v nekaterih rudnikih tiste kvalifikacije, ki jim pripada.

Največ so mladinci razpravljali o svoji vlogi v celotnem družbenem upravljanju, strokovni izobrazbi varnosti na svojih delovnih in udeleževanju v različnih panogah kulturnega, športnega in drugega društvene-

ga področja. Ponekod se opaža, da mladinski aktivni zanemarijajo politično delo. Menijo tudi, da je politično delo marsikdaj neizvedljivo. Kajpak pa je res, da mladina ne mara suhih predavanj, marveč se zavzema za taka predavanja, ki jim koristijo pa najsi bodo kakršnakoli.

Tovariši: Ribič, Levec in Bregar so obrazložili vrsto problemov s katerimi se mora rudarska mladina čimprej seznaniti in jih zadovoljivo rešiti. Predvsem pa mora vsa rudarska mladina kritično pregledovati svoje delo in se na napakah nenehno učiti.

Ob III. kongresu ZSJ

Veliko delavsko zborovanje

V dneh od 5. do 8. maja je bil v Sarajevu III. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. Približno pet sto delegatov je zastopalo sto tisoče sindikalnih organizacij na kongresu in opravilo veliko delo.

Ni mogoče povedati, kolikšno delo so opravile naše sindikalne organizacije po vseh podjetjih, rudnikih, tovarnah in ustanovah v zadnjih treh letih v boju za preobrazbo naše socialistične domovine. Celotna dejavnost sindikatov je pogojena s temeljitimi posebnostmi socialističnega razvoja naše države. »Ona predstavlja,« je dejal v svojem uvodnem govoru tovariš Djuro Salaj »re-

zultat načel, na katerih se razvija socialistična družba, hkrati pa je aktivnost sindikatov usmerjena na uresničitev načel naše socialistične graditve, ker je to edina pot za popolno rešitev položaja prizadevanj in vseh problemov delavskega razreda.

O mnogem so razpravljali delegati na tem kongresu: o življenju delavskega razreda, samoupravljanju, proizvodnosti, socialni zaščiti življenjski ravni in drugem.

Načela, sprejeta na kongresu, so jasna. Sindikalne organizacije pa imajo važno nalogo vse gradivo dobro pregledati in delovati po sklepih kongresa.

LIDIJA ŠENTJURČEVA IN DR. MARIJAN BRECELJ OBISKALA TRBOVLJE

V petek, 6. maja, sta podpredsednica Zvezne ljudske skupščine in zvezni poslanec za trboveljski okraj Lidija Šentjurčeva ter podpredsednik

Izvršnega sveta LRS dr. Marijan Breclj obiskala zasavske revirje. Najdalje sta se zadržala v Trbovljah. V okrajni sejni dvorani sta se sestala s predstavniki oblastnih organov, političnih organizacij in podjetij ter z njimi razpravljala o nekaterih gospodarskih in kulturnih vprašanjih trboveljskega okraja. Po posvetovanju sta si tovarišica Lidija Šentjurčeva in dr. Marijan Breclj v spremstvu predsednika okraja Tineta Gosaka, okrajnega sekretarja ZKS Viktorja Kovača, direktorja Borisa Slapnika in drugih ogledala lepo se razvijajoče Strojno tovarno v Trbovljah.

1. maj v Globokem

Mladina v Globokem pri Brežicah je priredila v okviru praznovanja 27. aprila in 1. maja sicer skromno, a lepo pripravljeno proslavo. Po govoru o pomenu 27. aprila so mladinci mladinci recitali več borbenih pesmi — po partizanski pesni, ki jo je zaigral domači harmonikar, pa je predsednik osnovne organizacije Ljudske mladine v Globokem obrazložil navzočim pomen prvega maja. Z. D.

Našim dopisnikom

Sestanek dopisnikov Zasavskega tednika iz Sevnice, Zabukovja, Blance, Krmelja, Sentjanža in Tržiča na 1. ponedeljek, 16. maja, ob 15.30 na občini v Sevnici. Prosimo za zanesljivo udeležbo. Uredništvo.

OB 10. OBLETNICI OSVOBODITVE PRISRČNE ČESTITKE

MARŠALU TITU ZA NJEGOV 63. ROJSTNI DAN

LETOŠNJA TITOVA ŠTAFETA, KI BO ŠLA ČEZ OKRAJ TRBOVLJE, BO HODILA SKOZI NAŠA NASELJA 19. MAJA V DOPOLDANSKIH URAH — ČEZ REVIRJE BO ŠLA OB 12.

Letošnje leto je za narode Jugoslavije plodonosno in bogato. Praznujemo desetletnico naše osvoboditve, praznujemo osvoboditev od starega življenja v kapitalističnem svetu, praznujemo deset let svobodne graditve naše socialistične domovine pod vodstvom našega ljubljenega učitelja in voditelja tovariša Tita. Kakor vsa leta doslej bomo tudi letos kar najbolj slovesno praznovali njegov rojstni dan s tem da mu bomo v štafeti prinesli pozdrave in obljube, da bomo še tesneje združeni delali za razvoj, blaginjo in napredek naše socialistične države. V četrtek, 19. maja bo letošnje leto v našem okraju vsakoletna največja manifestacija, kjer bomo v štafeti fizikulturikov, športnikov in ostalih izrazili čestitke in pozdrave našemu ljubljenemu Maršalu, ki bo 25. maja praznoval svoj 63. rojstni dan.

Tudi letošnje leto je prevzel ravnostno vodstvo nad potekom Titove štafete v našem okraju predsednik OLO Trbovlje tovarš Martin Gosak. Poleg okrajnega štaba za izvedbo Titove štafete so postavljeni zanj še krajevni štabi ki so že storili vse potrebno, da bo ta velika slovesnost potekala kar najlepše. — Glavna proga štafete bo potekala po isti poti kot lani in sicer od Gračnice pri Rimskih Toplicah pa do Zidanega mosta, kjer se bodo glavni štafeti pridružile krajevne štafete iz Vrbovega, Radeč Dol pri Litiji, Podkuma, Razborja in

Lok. Glavna štafeta bo nato tekla po cesti ob Savi v Hrastnik mimo steklarne in kemične tovarne do Doma TVD »Partizana« kjer se bodo priključile glavni štafeti lokalne štafete iz Turja. Dola pri Hrastniku, iz Čet in od Vrhkarija. Štafeta bo tekla dalje čez hrib v Trbovlje do spomenika na Trgu revolucije. Tu se bo glavni štafeti spet pridružila stnarska štafeta ZB NOV, ki bo pritekla s Čebinovega kjer je bil pred 18 leti ustanovni kongres KPS, in še druge. Iz Trbovelj bo tekla glavna štafeta nato dalje v Za-

gorje, mimo Lok, na Medijo na Mišine in od tam dalje na Vače kjer bodo naši fizikulturiki izročili štafeto palico fizikulturikom okraja Ljubljana okolica. Prav tako pa bodo tudi letos ob sprejemu štafete po vseh večjih krajih mitingi z udeležbo domačega prebivalstva, godbe, pevcev, šolske mladine družbenih organizacij itd. Naši delovni kolektivi, organizacije in ustanove pa bodo v teh dneh poslali po zdrave brzojavke in čestitke najboljšemu sinu naših narodov, ljubljenemu maršalu Titu. —av.

Proč s prekupčevalci!

Znano je, da je bil med odkupnimi podjetji Slovenije in Hrvatske sklenjen dogovor o najvišjih cenah za živino in jajca. Do dogovora, ki predvideva tudi kazenske ukrepe (blokiranje obratnega kredita za določeno dobo), je moral priti zaradi tega, ker so nekatera odkupna podjetja v lovu za čim večjim prometom preplačevala razne kmetijske pridelke in živino.

Nekateri menijo, da se s takim dogovorom duši zakon ponudbe in povpraševanja. Ne pomislijo pa da zvišanje cen kmetijskim pridelkom in živini čestokrat ni imelo podlage v manjši ponudbi marveč v neolajšanem boju med podjetji, da bi odkupila čim več pridelkov. Značilno za trgovino in živino je, da kmetje takoj podražijo svojo živino, čim se pojavi na sejmu predstavnik podjetja ki plačuje živino dražje. Pri trgovanju z jajci se pojavljajo tudi tako imenovane »jajčarice«, ki hodijo od hiše do hiše in umetno ustvarjajo povpraševanje. Nekateri »jajčarice« prodajajo jajca na svoj račun, so pa tudi primeri, ki jih pošiljajo na teren podjetja in zadrage, ki jim dajejo provizijo en dinar in tako višajo cene jajcem.

Iz razloženega sledi, da je bil dogovor med podjetji koristen. Žal pa se vsa podjetja ne držijo tega dogovora. Organi tržne inspekcije v Krškem so zadnje dni ugotovili da preplačujejo jajca zadrage v Starem trgu, na Zdolah, Vidmu, Velikem trnu in drugod. Te zadrage so plačevale jajca po deset dinarjev, namesto po devet, po dogovorjeni ceni.

Tudi mesarji se ne drže dogovorjenih cen za živino. Med podjetji, ki so preplačevala, so

tudi mestna mesnica v Brežicah, mesnica v Senovem, občinska mesnica v Brestanici in druge. Nekatera podjetja so preplačevala predvsem prvih štirinajst dni, ko je stopil v veljavo dogovor med podjetji. Odgovorni uslužbenici namreč niso jemali resno ukrepov ki so določeni v dogovoru. Ko pa so zvedeli, da so nekaterim podjetjem ki so preplačevala jajca in živino,

blokiral obratna sredstva, so se le spametovali.

Na sejnih so se pojavili tudi predstavniki podjetij trboveljskega okraja, ki so preplačevali. Le-ti so se izgovarjali, da smese mora biti. Iz tega sledi, da tudi ti niso spoštovali dogovora, ki ga je potrdil celo Zvezni izvršni svet. Prav je, da so tržni organi trboveljskega okraja takoj ukrepali.

Večkrat se zbere naši otroci v krogu naših bivših borcev, ki jim pripovedujejo o težkih bojih za osvoboditev Zasavja. Na sliki: Jože-Metod Gričar pripoveduje otrokom svoje doživljaje

Titova štafeta v krškem okraju

Titova štafeta v krškem okraju bo letos zalela 16 lokalnih in del republiške proge. Ves okraj bodo udeleženci pretekli v enem dnevu, t. j. 20. maja.

Planinci bodo tekli z Lisce v Sevnico, kemor bodo prispele še štafete iz Zabukovja, Tržica in Studenca. Skupno bodo p tem nadaljevali tek preko Blance, Brestanice v Krško. Med potjo se jim bosta pridružili še štafeti iz Podsede in Senovega.

V Krško bo prispela štafeta iz Bučke, Rake, Leskoveca in Zdoi v Brežice pa iz Bistrice, Bizeljkega in Pišec.

V Prekopi pri Kostanjevci bodo fizikulturiki krškega okraja prevzeli štafeto palico od novo-meškega okraja in jo ponesli preko Brežic in Bregane dalje v Samobor kjer bodo, kot vsako leto, predali bratski Hrvatski Na štafeti bodo sodelovali člani »Partizana« gasilci, planinci, PAZ, pripadniki JLA, mladinci predvojske vzgoje in druge množične organizacije.

NEKAJ STEVILK S TEKMOVANJA SLOVENSKIH REVIRSKIH „SVOBOD“

Prvo je: kvaliteta

Sedemnajstega aprila je bilo zaključeno republiško tekmovanje slovenskih revirskih „Svoboda“, ki se je začelo v prvi polovici aprila z nastopi in ocenjevanjem igalskih družin na domačih odrih in se končalo v Velenju z veliko kulturno revijo godb na pihala, orkestru in pevskih zborov. Tu se ne bom ustavljal pri strokovnih ocenah posameznih nastopajočih družin, to bodo storile še strokovne komisije, pač pa bi rad s številkami v nekakšnem statističnem pregledu prikazal velik napredek, ki so ga pokazale naše revirske „Svobode“ v zadnjih letih svojega delovanja.

Igralske družine so tekmovala na svojih odrih. V tem je majhna prednost, ki je združena tudi z občutnim zmanjšanjem stroškov. Prvi in glavni namen tekmovanja je bil izbrati igalsko družino, ki bi po izbiri igre in po kvaliteti lahko najboljšo dostojno predstavila slovensko revirsko igalsko dejavnost na zveznem tekmovanju rudarskih kulturnih umetniških društev v Kriki. Glavna pridobitev tega tekmovanja pa je v tem da smo dobili pregled kvalitete revirskih igalskih skupin in s tem tudi splošen pregled njihove kulturne ravni. To velja seveda tudi za ostale skupine.

Razveseljuje se, da so dosegle naše igalske skupine ob strokovni oceni precej visoko število dosegljivih točk. Povprečni odstotek doseženih točk od dosegljivih, je kaj lep. Ta pa bi bil verjetno še višji, če bi nastopala tudi „Svoboda-Center“ Trbovlje s svojo skupino, ki je morala zaradi obolevnosti dveh nastopajočih teden dni pred tekmovanjem od tega odstopiti.

Prav presenetljivo so izenačene prve tri skupine (Zagorje, Velenje, Hrastnik), saj enaka razlika med prvo in tretjo komaj 3 odst. pri 82,50 in 79,50 odst. doseženih točk. Najslabša skupina „Svoboda-Dobrna“, ki je poleg tega nastopala z delom ljudskega avtorja ključavničarja K. Gorjupa je dosegla 60,38 odst. dosegljivih točk, kar je za podočesko skupino, ki ima v svojih vrstah samo manualne delavce, zelo lep uspeh.

V celoti pa so se igalske skupine razvrstile takole (številk označujejo doseženi odstotek dosegljivih točk):

Svoboda Zagorje	82,50
Svoboda Velenje	80,75
Svoboda Hrastnik	79,50
Svoboda Senovo	75,00
Svoboda Kisovec	73,25
Svoboda Zasavje	71,63
Svoboda Dobrna	60,38
Svoboda Kočevje	68,13

(nastop izven konkurence)
Godbe na pihala, orkestri in pevski zbori so tekmovali v nedeljo, 17. aprila, na kulturni reviji v Velenju. Tam so se razvrstili takole:

GODBE NA PIHALA:

Del. godba „Svoboda-Center“, Trbovlje	87
Del. godba „Svoboda-Hrastnik I.“	83,5
Del. godba „Svoboda-Laško“	53,5
„Svoboda“ Senovo	52,5
„Svoboda“ Velenje	50
„Svoboda“ Zabukovca	44

ORKESTER:

„Svoboda“ Zagorje	53,5
„Svoboda“ Velenje	52

Pri godbah je v kvaliteti večji razpon. Zato je tudi povprečni odstotek doseženih točk nižji kljub temu da prvoplasirani godbi (Trbovlje-Hrastnik) po doseženem odstotku presegata prvoplasirane igalske družine (87 proti 82,50 odst.). Pri ostalih godbah so še precejšnje pomanjkljivosti posebno v intonaciji.

Mešani zbor „Svoboda“ II., Trbovlje	70
Mešani zbor „Slavček“, Svoboda-Center, Trbovlje	65
Mešani zbor „Svoboda“, Toplice-Zagorje	63
Mešani zbor „Svoboda“, Laško	60
Mešani zbor „Svoboda“, Senovo	48
Mešani zbor „Svoboda“, Zabukovca	44
Mešani zbor „Svoboda“, Krmelj	38
Moški zbor „Svoboda“, Hrastnik I.	74,5
Moški zbor „Zarja“, Svoboda-Center, Trbovlje	73,5
Moški zbor „Svoboda“, Laško	66
Moški zbor „Toplice“, Zagorje	54,5
Moški zbor „Svoboda“, Krmelj	48,5
Moški zbor „Svoboda“, Zabukovca	29
Ženski zbor „Slavček“, Svoboda-Center, Trbovlje	89,5
Ženski zbor „Svoboda“, Toplice-Zagorje	59,5
Ženski zbor „Svoboda“, Zabukovca	55,5

Razpon med najboljšim in najslabšim je mnogo večji kot pri godbenih in igalskih ansamblih. To je tudi razumljivo. Zbori zajemajo največ kulturnikov, zato nas ne preseneča niti, da je ravno med zbori skupina, ki je dosegla na tem tekmovanju najvišji dosegljivi odstotek točk (Ženski zbor „Slavček“, Svoboda-Center v Trbovljah, ki ga vodi nadzorni prizadevni pevovodja Jože Skrinar) in tudi skupina, ki jih je dosegla najmanj pri povprečju 58,65 odst.

Poglejmo še kakšen odstotek dosegljivih točk, so dosegla posamezna društva s svojimi skupinami. Sicer to ni celoten pregled, kajti društva niso nastopala z vsemi skupinami (Trbovlje-Center in Trbovlje II brez dramske Zagorje brez godbe itd.), vendar nam tudi ta pokaže kaj zanimive številke.

Prednja tri „Svoboda“ iz Hrastnika I z 79,20 odst. dosegljivih

točk. Na drugem mestu je „Svoboda“, Trbovlje-Center z 78,75 odst., tretja „Svoboda“, Kisovec s 73,25 odst., ki pa je nastopala samo s igalsko skupino, nato „Svoboda“, Trbovlje-Zasavje 71,63 odst., ki je prav tako nastopila samo z dramsko skupino. Sledi Trbovlje II (meš. pevski zbor) s 70 odst., Kočevje 68,13 odst., Zagorje 63 odst., Velenje 60,38 odst., Dobrna 60,38 odst., Laško 59,83 odst., Toplice Zagorje 59 odst., Senovo 58,5 odst., Krmelj 43,3 odst., Zabukovca 43,1 odst.

Če vzamemo še povpreček vseh skupin, ki je 61,76 odst., in povpreček najboljših treh iz vsake skupine (brez orkestru), ki se je povzpel na 78,19 odst. dosegljivih točk, vidimo, da znamujejo vsa društva prav lep napredek nekatera pa celo zelo visok kulturni nivo.

Janez Mohor

Nekaj pripomb h graditvi stanovanj v Zagorju

Se vedno jih manjka

na nos, saj terjajo posamezniki in skupnosti velike žrtve. Premagali pa bomo to vprašanje v etapah, v daljšem razdobju, to pa s pridnim delom in varčevanjem povsod, kjer je mogoče kaj prihraniti, pa bilo to z javnim sredstvi ali pa osebnimi prihranki, kar vam bodo zlasti potrdili vsi tisti, ki so že v svojih lastnih hišicah. Za rešitev stanovanjskega vprašanja je mnogo pot. Ena je lažja, druga je težja. S tem vprašanjem se ubadajo danes naša ljudska oblast, naša podjetja, stanovanjske zadruge itd. Zelo važen je seveda tudi način gradnje stanovanj. Ena je dražja, druga spet cenejša — o tem naj odločajo naši delovni kolektivi v svojih delavskih svetih. Ti naj povedo, ali bomo dali za eno stanovanje 6 milijonov din ali bomo za ta denar zgradili šest skromnejših stanovanj, ali morda celo več. Praksa je, da sedaj pokazala, da je individualna gradnja zelo poceni, vsaj relativno. Podprtje z umnim organiziranim delom stanovanjskih zadrug, katerih ustanovitve moramo samo priporočati, pa je zidanje stanovanjskih hišic še dosti bolj ugodno.

Stanovanjska zadruga v Zagorju je začela z nakupom zemljišč za nove gradnje stanovanjskih hišic na raznih mestih, žal pa se tu pojavljajo težave z lastniški zemljišč. T dostikrat ne vidijo ali nečemu videti potrebe naše skupnosti — radi pa na drugi stran sprejemajo do-

»Za naša okrožja je bilo bolj trdo. Končno je tudi to minilo. Sedaj bi se še kar živelo, ko bi obleka ne bila tako draga. Rad bi si kupil kakšno boljše obleko, pa tudi nekaj arajev. Sami dobro veste, če človek nosi koš, dela na vrtu in stalno stika okrog hiše mnogo raztrga. Lansko leto sem skoraj čevlje raztrgal, ko sem stalno stal na njivi in pobiral tistega kolonizatorskega hrošča. Kaj hočem. Človek mora vedno delati! — S tem se je najin pogovor končal.

Mi vsi mi pa želimo da bi ostal še dolgo zdrav kakor je bil skozi vse življenje!

D. K.

Učiteljem okraja Trbovlje!

V smislu sklepa seje odbora Društva učiteljev z dne 15. marca t.l. sporočamo vsem članom društva sledeče:

V zvezi s počastitvijo 10. obletnice naše osvoboditve katere proslave bodo po vsej naši domovini, je tudi naš odbor obravnaval vprašanje, kako naj tudi prosvetni delavci pomagajo in doprinejo svoj delež k tem proslavam. Odbor je sprejel nekatero sklep, s katerim pozivamo naše učitelje:

1. Vsi član društva naj pri vseh predmetih zlasti pa v okviru pouka moralne vzgoje obravnavajo snov iz naše NOV, iz življenja naših herojev spominjajoč se tudi lokalnih važnejših dogodkov iz osvobodilne vojne dni osvoboditve ter uspehov na gospodarskih področjih v letih od 1945 dalje.

2. Ob obveznih športnih dnevih naj učiteljsko udeležbo zlasti v krajih važnih iz NOV. Pri tem naj učenci okrase spomenike in grobove padlih borcev NOV ter tam priredijo primerne spominke slovesnosti. Športne popoldneve na naj porabiho za športne tekme in medsebojna tekmovanja, kar vse dvigava zavest učencev. Ti dnevi naj se posvetijo počastitvi 10. obletnice osvoboditve.

3. Odbor društva predlaga da se v okviru okraja uvede praznovanje Dneva učiteljev vsako leto. Letošnji Dan učiteljev bo

mo posvetiti spominu padlim učiteljem in učiteljicam iz NOV. Vse šole naj po zapisnikih in šolskih kronikah ugotove te učitelje in učiteljice ter sporoče odboru, mena padlih žrtve borcev aktivistov, talcev itd. iz NOV in po možnosti opile udeležbo v spominu in smrti žrtve.

4. V proslavo 10. obletnice bo društvo sklicalo spominsko zborovanje učiteljev okraja Trbovlje, po možnosti skupno z društvom učiteljev okraja Krško. Zborovanje naj bi bilo v Breži.

cah združeno z izletom v Kumrovec. Podrobno obvestilo bodo člani glede te proslave še prejeli.

5. Vsem članom naročamo, da sodelujejo pri vseh pripravah za proslavo 10. obletnice osvoboditve v krajih svojega službovanja in teže za tem da bodo te prireditve čim kvalitetnejše in bo tako sleherni vaš slovesno proslavila ta pomemben dogodek.

Tovariški pozdravi!
Predsednik:
Stefan Marčičan

PRED OBČINSKIM PRAZNIKOM LMS V SEVNICI

To bo lep praznik

Konferenca mladine, ki bo združena v bodoči občini Sevnica bo v nedeljo, 15. t.m. Ta razgovor bo račun na prehojeni pot in doseženih uspehih na katerem bo mladina sprejela smernice za bodočo skupno delo.

V pripravah za konferenco so se organizacije utrdile in razvile široko kulturno dejavnost zlasti se na vas. Na sestankih aktivov so razpravljali o socialnih problemih mladine, izgradijo športnih objektov sprejmu novih članov in političnih dogodkih doma in v svetu. Zelo se je mladina razgledala na kulturno-prosvetnem področju. Aktiv v Blanci je naštudiral

igro »Prisega o polnoči«, katero so igralci dosegli doma lep uspeh. Igro bodo še ponovili. Aktiv v Telčah je počastil občinski praznik z igro »Mostovi«. S to igro bodo gostovali v Krmelju. Mladina v Boštanjah bo za proslavo desetletja osvoboditve skupno z ostalimi organizacijami pripravila kulturni program. Zavezali so se da bodo ustanovili folklorno sekcijo, ki naj bi nastopila že na tej proslavi. Aktiv v Gabrjelih bo organiziral večerni tečaj, kjer si bo mladina širila obzorje. Predavali bodo predavatelji z rudnika Krmelj in šole. V načrtu imajo uprizoritev dveh gledaliških iger. Še bodo tudi na festivalu delavske mladine v Kranju. Sevnica mladina, kjer so drugačni pogoji razvija svojo dejavnost v »Svobodi«. »Partizani«, gašilskemu društvu itd. Vodi ljudsko knjižnico, ki jo največ obiskuje mladina. Vsekaror pa je premalo mladine v »Partizanu«. Aktiv LMS je malo storil, a samo društvo je premalo zainteresirano mladino za množno telesnovzgojno delovanje. Na konferenci ne bo zastopana mladina iz Zabukovca. Studenci in Planine, kjer do sedaj niso obnovili mladinske organizacije.

Pred konferenco in vodstvom bodočega občinskega komiteja mladine stoji težka, a važna naloga: vzgoja mladine in mladinskih kadrov. Treba je misliti na bodočnost. To ali ono bomo lahko zaradi tudi pozneje in morda še bolje. Z vzgojo mladega človeka pa ni tako. Ta je prvenstveno naloga Vzgaja mladine. Na je dolžnost vseh zlasti pa naloge Partije in SZDL. Enostrančni odnos, ki ga imajo v Sevnici še nekateri člani odbora Socialistične zveze, ni v skladu z linijo ZK. Zavedati se namreč moramo da mladinska organizacija ni morda kakšna pomembna organizacija, marveč političnovzgojna ustanova.

Mladini je treba pomagati moralno in materialno. Bila je v prvih vrstah v revoluciji prva pri obnovi domovine in tud danes ustvarja velik del narodnega dohodka.

Pred konferenco in vodstvom bodočega občinskega komiteja mladine stoji težka, a važna naloga: vzgoja mladine in mladinskih kadrov. Treba je misliti na bodočnost. To ali ono bomo lahko zaradi tudi pozneje in morda še bolje. Z vzgojo mladega človeka pa ni tako. Ta je prvenstveno naloga Vzgaja mladine. Na je dolžnost vseh zlasti pa naloge Partije in SZDL. Enostrančni odnos, ki ga imajo v Sevnici še nekateri člani odbora Socialistične zveze, ni v skladu z linijo ZK. Zavedati se namreč moramo da mladinska organizacija ni morda kakšna pomembna organizacija, marveč političnovzgojna ustanova.

Požar v Podbočju

Slaboumen, 7-letni deček sin Janeza Pinculica iz Brezovice, občina Podbočje, je dne 30. p.m. v dopoldanskih urah zagnel v gospodarskem poslopiju požar. Ogenj je upepelil družini Pinculica vsa poslopja in vse premišnine. Požar se je razširil še na sosedno vinsko klet, lasti Milosa Rajha. Nesrečni oče ima 6-člansko družino, ki si je rešila le to, kar je imela na sebi. Škoda znaša okrog 1.200.000 din, poslopja pa so bila zavarovana le za 300.000 din. Požar se je razširil tako naglo da je hči, ki je umirala pod v hiši v zadnjem trenutku skočila skozi okno in si na ta način rešila življenje. Vsaka pomoč je bila zaradi pomanjkanja vode zaman. Starši so bili medtem na delu na njivi, oddaljeni pol ure od doma.

Starši — pazite na svoje otroke, zlasti še na slaboumenno dečel.

Občni zbor SZDL na Vdmu

SZDL Videm je imela pred kratkim v prosvetni dvorani redni letni občni zbor. Na žalost se ga je kljub vabilom in letakom udeležilo le 57 članov. Če pomislimo, da je na Vidmu 455

članov SZDL in da se jih je občnega zbora udeležilo tako malo, je to res graje vredno.

Po otvoritvi je predsednik Socialistične zveze tov. Jožko Vahčić poročal o delu organizacije v preteklem letu.

Na zboru so razpravljali tudi o gradnji višje gimnazije v Krškem oz. Vidmu. Brežiška gimnazija je majhna in ne ustreza potrebam.

Podpredsednik okrajnega odbora SZDL Trbovlje, Franc Kolar, je govoril o družbenem planu okraja Krško za leto 1955 ter se med drugim pomudil pri vprašanju gradnje novih stanovanj, komunalnem vprašanju, kmetijstvu itd. Na dnevni red je prišel tudi razgovor o gospodarskem kriminalu pri podletju »Elektro« — Videm.

Ob zaključku so izvolili 7-člansko upravno, 3-člansko nadzorni odbor, ter 28 delegatov za občinski konferenco.

Najstareši v občini Blanca

V januarju letošnjega leta je minilo 93 let odkar se je rodil na Blanci tovariš Anton Cvelbar. Močakar je še krepak in se zelo rad spominja preteklih časov, ki so bili za delovnega človeka trdi in so terjali mnogo žolca za njegov obstanek.

Anton Cvelbar

Današnji ljudje ne vedo, kaj je hudo, pravi ta starček. »Mi nismo niti poznali hrane, katero ljudje sedaj uživajo. Bili smo mnogo bolj skromni in bili smo tudi zadovoljni z vsem. Kaša, zelje ali repa ob praznikih pa četiri kilograma govedine — to je bilo vse! No, popili smo pa več kot sedaj. Takrat je bilo vino ceneje in vino nas je poživljalo; pri njem smo se veselili, včasih pa tudi žalostili... Vsega, vsega je bilo.

Starčku so se zroale oči. Zakaj, ne vem. Nisem ga vprašal. Samo pogledal sem v njegov naguben obraz na njegove osivlele lase, zdone roke — in mislil sem si svoje. Nepremično je gledal v invalidsko knjižico,

jo počasi odprl in me donosno pogledal. Razumel sem moža iz njegovega pogleda sem bral da je njegov sin položil svoje življenje na oltar domovine. Padel je v vojni. V sobi je bilo slišati le enakomerno tikakanje stenske ure. In ne vem koliko časa bi bilo tiho, če ne bi s svojim skoro povojnim glasom nadaljeval:

»Vidite takšna tišina me je kozi vse življenje spremljala. Pa pustimo to!«

Iz globoke razmišljenosti se mu je obraz nenkrat spremenil. Začel se je smejati:

»Sedaj vam bom pa povedal neki špas,« je začel. »Takrat em bil še mlad. Dobro se spominjam ko je neki gospod prinesel nekaj zrnov prave kave in jo dal svoji kuharici z željo, da bi mu jo prvokrat skuhal. Potem je mož odšel. No — ko je čez dobri dve uri vrnil, je doživel neprijetno presenečenje; kuharica mu je namreč povedala, da se kava že dve uri kuha in da je še vedno trda — vidite, kako je bilo takrat! Ni vedela, da bi morala kavo spraziti in jo zmleti kot smo to delali mi z ječmenom. Ha — o

»Divji« in »Proji« niti pojma nismo imeli. Do kruha se je prišlo tedaj mnogo težje kot danes. Današnja mladina ne ve, kaj ima — leta 1884 sem se šel učiti za sedlarja. Takratni časi so zahtevali, da je moral vsak vajenec romati po svetu. Tako sem se tudi jaz odpravil na pot v Gradec, v Avstrijo. Pri sem hodil polne štiri dni. Pri mojstru pri katerem sem se nastanil nisem imel prav nobene zaščite. Pa od kod bi? Človek takrat imel! Opravičiti sem moral vsa dela. Če sem jedel ali nistem se niti zmenil ni. Da, da, tako je bilo!«

V nadaljnjem pomenku sva se dotaknila tudi sedanjih časov.

Zasavje je svobodno

»Slavna« Hitlerjeva armada je bežala. Vsepospus jo je preganjala naša mlada partizanska armada. Ljudje so nestrno pričakovali svoje osvobodilce: matere sinove, žene može, otroci očete. Tiste spomladanske dni je v Zasavju vrela, Krog in krog so se zbrali borci kamniško-zasavskega odreda; borci I. bataljona VDV brigade pa so se zaradi posebne naloge zadrževali v Knezdolu, Četah in drugod.

V prvih dneh maja so bila v Hrastniku in Trbovljah pogajanja s potolčenimi okupatorjevimi enotami.

Začuden Nekateri komandanti nacističnih enot so si svoj zlom tolmačili s lazi različno. Eni so vedeli, da je konec štiriletnega krvavega nasilja nad našim žuljenjem, in so sprejemali pogoje, ki so jih stavljali komandanti partizanskih enot, drugi, med njimi tudi komandant oklopnih enot, pa so hoteli nadaljevati brezupni boj.

Medtem pa so se naše partizanske enote pripravljale na svoj največji praznik: osvoboditev zasavskih revirjev! Ni moč povedati kakšni občutki in vtisi so prevečali naše borce. Slednjič je prišlo poveličje: »Osvobodite Zasavje!«

Nikoli ne bodo pozabili: prebivalci okoliških hribov borce prvega bataljona III. VDV brigade, ki so prihajali s Knezdola, Čet in drugih okoliških hribov. Na poti v dolino so se ustavili pred gostilno Plaznik, kjer so priredili prvi miting. Radostni množici sta spregovorila načelnik štaba Zvo-

ne Rčec in komisar bataljona Dušan Povše.

Istočasno je druga skupina borcev VDV bataljona kamniško-zasavskega odreda krenila proti Trbovljam. Največji zasavski revir so osvobodili brez bojev Trboveljčani ne bodo nikdar pozabili prvega mitinga, kjer je govoril pomočnik bataljonskega komisarja Milan Kožuh.

Istega dne je zapokalo le pri Zagorju. Nemške oklopne enote iz Hrastnika so se pomikale proti Zagorju. Niso se hotele predati. Toda borci kamniško-zasavskega odreda so jim pošteno posvetili. Malce pred Zagorjem so jim minirali cesto in zajeli velik plen; med ujetniki je bil tudi komandant oklopnih enot.

Tako so bili osvobojeni zasavski revirji.

Le peščica borcev je ostala tiste dni v naših revirjih. Ostali so se člani narodnoosvobodilnih odborov, ki so imeli odgovorno nalogo, omogočiti nemoteno proizvodnjo in preskrbeti prebivalstvu živila. Prvi odbori so svojo nalogo odlično opravili, saj so jim pomagali svobodni ljudje.

Naši borci pa so medtem podigli sovražnika proti Celju. Ze pri Hrastniku so naleteli na predhodnico dveh nemških divizij, ki sta se pomikali iz Srbije. Dne 7. maja sta imela načelnik štaba I. bataljona III. brigade VDV Zvozne Rčec in komisar bataljona Dušan Povše pogajanja s štabom obeh nemških divizij v Zidanem mostu. Nemci so spoznali, da bi bil vsak odpor nesmiseln. Sprejeli so vse pogoje obeh oficirjev.

I. bataljona. Na železniški postaji v Hrastniku je oholi Nemec oddal svoje orožje, opremo in obilico raznega vojaškega materiala. Dragocen je bil plen. Dragocen tudi zato, ker so se med nemške vojske vtihovali naši domači izdajalci, ki so se preoblekli v nemške uniforme, hoteli prebiti na Koroško. Naklep se jim je ponemrečil. Ljudje, nad katerimi so počenjali svoja umazana grozodejstva, so jim kasneje sodili.

S SEJE OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V HRASTNIKU

Niz koristnih predlogov

Nedavno je bila v Hrastniku seja ljudskega odbora mestne občine. Odborniki so se najprej seznanili s sklepi zadnjih zborov volivcev. Iz teh sklepov je razvidno, da vse večje število ljudi živahno razpravlja o perečih problemih svojega kraja. Danes deluje v raznih društvi, organizacijah, svetih, komisijah in odborih približno devet sto ljudi. Zato je razumljivo, da dobi ljudski odbor od vseh teh ljudi vedno več koristnih predlogov, v katerih se zrcalijo potrebe občanov. Poglejmo, kaj so predlagali volivci na zadnjih zborih:

Za kmečke kraje v okolici Hrastnika naj se organizira še več kmetijskih, vzgojnih in zdravstvenih predavanj, šiviljskih, kuharskih in drugih tečajev; na cestah, ki drže iz Hrastnika proti Prepretnem, Bobnu, Plesku in Podkrajju, naj se uredi električna razsvetljava. Letos naj se nadaljuje gradnja vodovoda; za šole v centru je potrebna nova razredna oprema; potrebno je več stanovanjskih hiš in podobno. Hrastničani bi radi trgovino z zelenjavo in trgovino, ki bi prodajala gradbeni in železniški material. Radi bi, da bi cesto v poletnih mesecih čim večkrat škropili; zlasti pa so volivci poudarili, naj se mestni ljudski odbor zavzame za poenotitev brezalkoholnih trgovin, ki so potrebne našim delavskim mladim.

V nadaljevanju seje so odborniki sprejeli proračun komunalnih ustanov proračuna uprave stanovanjske skupnosti in sklepi ustanovitve pogrebni zavod za območje hrastniške komunne.

Odborniki so reorganizirane mu podjetju »Elektro delavnica« imenovali novega upravnika in

potrdili upravičenost nakupa novega gasilskega avtomobila in predelavo starega v škroplilnega. Ob zaključku je predsednik poročal še o pripravah za praznovanje »Dneva rudarjev« in praznika osvoboditve.

Jože Kenk

OBČINSKI PRAZNIK BO PRIKAZAL KULTURO V NAŠI DOLINI

Bogate prireditve

Se nekaj tednov nas loči od občinskega praznika v Trbovljah, ki ga bomo proslavili dne 31. maja in 1. junija s številnimi kulturnimi prireditvami, na katerih bomo lahko opazovali dvig, množičnost in kvaliteto dela, ki je bilo doseženo v minulemu letu.

Vse priprave so že v polnem teku in resnost priprav dokazuje, da bo prireditev dosegla svoj namen še bolj razširiti kulturno in športno zanimanje in udeleževanje med ljudstvom v naši dolini. Mnogo je bilo že storjenega v tem pogledu, vsi pa se zavedamo, da je pred nami še velikansko polje, boljše rečeno ledina, ki jo bo treba še temeljito prekopati, očistiti in orati, da bo usajeno seme rodilo sadove, ki bi jih že danes želeli imeti in uživati. Vseeno pa vztrajno napredujemo kljub občutnim težavam, ki jih je treba nenehno odklanjati in odstranjevati.

In kaj bo pripravil prireditveni odbor? Ta se je že pogovoril z vsemi zastopniki kulturnih in športnih društev v Trbovljah o tem, kaj naj vsaka sekcija prispeva, da bo praznovanje v resnici na višini ki jo zahteva pomembnost dneva, na katerem naj bi vsi Trboveljčani tako ali drugače izrazili svojo zavest, da spadajo

v okvir revolucionarnih Trbovelj, ki ne bodo proči dokazovale, da v marsičem prednjačijo drugim krajem naše domovine. Svelli zgledi trboveljskih revolucionarjev so še živi pred našimi očmi in ne bi hoteli zamegliti njihovega spomina s manjšo prizadevanostjo, kot so jo ti prikazovali v svojih plemeniti borbi za pravice delavskega razreda.

Po napovedih, ki bodo bržkone v celoti držale, se bo slovesnost pričela v torek, 31. maja, ko bodo nastopila vsa trboveljska športna društva s turnirji, tekmami in šahovskimi prireditvami. Istega dne pa bodo na sedežih vseh trboveljskih »Svobod« kulturne prireditve, na katerih bodo nastopile vse kulturne skupine posameznih »Svobod«, še posebej TVD »Partizan« z vzorno akademijo.

Težičje proslave pa bo v sredo, 1. junija, ko bo ob 9 uri dopoldan pred spomenikom na Trgu revolucije slavnostni govor, ob deset uri pa se bo pričel koncert vseh trboveljskih pevskih zborov in godb na telodruščici TVD »Partizan«. Na tem koncertu bodo izvajale vse skupine program, pripravljen za praznovanje, da bodo Trboveljčani lahko sami presodili, kako so se posamezne skupine

prapravile za ta dan, izpopolnjene pa bodo še z mladinskim pevskim zborom in dvema mladinskima godbama »Svoboda-center« in »Svoboda II.«.

V popoldanskih urah pa bo izvedel TVD »Partizan« svoj letni javni nastop, na katerem bodo nastopili vsi oddelki od pionirjev do članstva, delno okrepiljeni s sosednjimi društvi — dobra pripravljenost vseh sodelujočih pa nam je že danes porok, da bo ta prireditev boljša, kot je bila kdaj koli doslej.

Natančen razpored prireditev in čas bo pravočasno objavljen s lepaki in v dnevnem časopisu — na podrobnosti pa se bomo še pounili, da bo sleherni Trboveljčan obveščen o izvedbi in pri-speku, ki naj ga sleherni občan doprinese k veličastni proslavi tega izrazitega praznika trboveljske doline.

Pomladanski dan hrastniških pionirjev

Livade Kala in Mrzlice so ozelenele in zaživele v lepših spomladanskih dneh. Prejšnji teden so se zbrali pionirji vseh hrastniških šol, zapustili učilnice in odšli v pristo naravo, da pozdravijo prihod sončne pomladi. Prav veselo je bilo. Preko 500 pionirjev z zastavami je bilo v veselem pohodu. Najprej so se ustavili v Četah in sicer pri Vrškah pod Mrzlico. Pionirji so se zbrali pred tamkajšnjo spominsko ploščo. Tu je učencem spregovoril prof. Ostrožnik in jih seznanil z dogodkom v tem kraju v zimi leta 1942, kjer je nekaj naših najboljših borcev NOV postal žrtev grdega izdajstva. Po tem govoru so pionirji izvedli svoj kulturni program. S to slovesnostjo so pionirji odredov »Partizan Luka« in »Lidija Sentjurca« proslavili hkrati 14. obletnico ustanovitve OF. Ob istem času pa so se zbrali na Kalski planoti pionirji Kajuhovega odreda ter počastili tamkajšjo spomin podlega partizana, mladinska Pusta

Pred 10 leti so naši borci prišli s hribov okrog Zasavja in osvobodili naše revirje

Tisti nemški mitraljezec za škarpo je streljal malone brez prestanka. Svinčenke so živile brez partizanskega položaja, strupeno vršale nad glavami borcev in dvigale vnežni metej. Vsaka krogla, ki bi zadela v živo, bi pomenila smrt. To je borca sila jezilo. Vedeli so, da ne bo zmage, ne plena, če ne uničijo tega hudčica. Zato so na Dušanovo povelje odprli ogenj iz vseh cevni hkrati, da je kar pobilskovalo po soteski, močen krohot orožja pa je odmeval med hribi.

Ker tudi vsa ta glorioza streljanja ni strla švabskega mitraljeza, se je Jeran ni mogel več krotiti. Proti vsem pravilom partizanstva je skočil iz zaklona in s dolga m rojalom preklal glavo švabskemu mitraljezcu. Truplo se je s pol glave sevedlo v jarek, druga polovica lobanje pa se je kakor presekana buča strknila na cesto. Od tam ni več zalajal mitraljez.

Zdaj je tudi levo krilo zasede prišlo do bured. Pontje so urno počistili teren pred seboj in zaprti proboj Nemcem proti Marku. Na desnem krilu je mitraljezec Spasnik prikoval svo golazen v zaklone Z nasprotni strani so nobili Milan. N'ko in Džuro ter krepko držali bojno zanko v svojih rokah. Poslednja sedmorica Nemcev so je ujela ufinčila v mreži.

»Ti nam ne udelej!« je trdil Miha in nestrno čakal povelja, da bo v juršju združen s sovražni zaklon po mitraljez.

Toda Nemci se kljub brezupni situaciji niso udali. Branili so se kot lev. Njihovi zadetki so bili še vedno precizni. Na strelju niso pazili — bomb in municije so imeli dovolj.

»Daj naboje!« je Spasnik opozarjal pomočnika Kneza v skrbi.

da bi mu ne zmanjkalo v traku prav tedaj, ko bi ga najbolj potreboval.

Tedaj je Branko ugledal dva Nemca, ki sta se pognala proti Dolinškemu voinjaku in se skrila v hotel svinjske kuhinje Bolničarka Vida, ki ju je tudi videla, pa ni mogla počakati konca borbe na položaju. Kot levinja se je pognala proti svinjaku, pred vrati pa je zakričala:

»Hände hoch!«

V naslednjem trenutku sta prilezla iz svinjaka obo Nemca z dvignjenimi rokami. Ko sta zagledala na položaju Bronka, Spasnika in Kneza, pred seboj pa drzno partizanko, v grozi in strahu sploh nista opazila, kdaj ju je Vida razorožila in odvedla v ujetništvo. To je bil velik Vidin podvig in grenak poraz Nemcev. Ko sta začela pletenčiti, da nista streljola, da sta neboljena Avstrijca z Dunaja, moža in očeta in kdo ve kaj še vse, jih je Branko samo strogo pogledal, pa sta utihnili ko dva beba.

»E, kako nam bosta prišla prav?« je menil Spasnik. »Glejte, kakšna hrusta sta! Osedniti ju bomo s plenom ko dva mulca!«

Na partizanskem položaju je nenadoma vse utihnilo. In brž ko so borci napolnili orožje in pripravili bombe, je zadonel grom, ko povelje v fufanju »fufno!«

»Na jurš!« Huraaa...!

Viem so bombasti zalučali v sovražnikove zaklone bombe, in brž ko so eksplozije vrezale po soteski, so se juršni vzkliki pomnožili najmanj tridesetkrat. Borci so se dvignili košku in se streljale pognali v napad proti sovražniku. Nemci so se uprli, borci VDV pa so z nezadržno silo drveli proti njim.

Vodnik Ciril je juršal na čelu svojega voda, in še preden je do-

segel cestni most pod Rinaldijem je hripavo zakričal:

»Ranjen sem, aaaa!«

Ciril je se opotekel in zgrudil na tla. Dva borca sta ga potegnili v zaklon, drugi pa so v silo vitem naletu drveli v napad.

Poslednjo četvorica Nemcev, ki se je branila izpod mosta, se je

Jože Stok-Korotan:

(Nadaljevanje in konec)

Rezgetanje v Babnu

krepko otepala pritiska. Ko pa je uvidela, da se partizanov ne da zaustaviti, je nemški komandir zakričal:

»Schnell zurück!«

Svabi so zakrullili kot ranjene zveri in jo ubrali proti Babnu. Kjer so se nameravali prevrtni na varno.

»Ne boste jo odnesli!« se je zaklel Milan, ko so umikajoči Nemci naleteli na njegovo trojko. Brzostrelke so razigrone zaregljale in sevale svinec po Nemcih.

Vnela se je huda borba, prsa v prsa. Nemci so tvegali prav vse, samo da bi se prebili. Milan, Niko in Džuro pa so razpalili, da je strašno zasmerdalo po smodniku.

Zakrknjeni Nemci so se ranjeni ogli v zaklone in bežno tolkli proti juršočem in Milanu trojki. Udarci so se menjavali s takšno naglico, da človek nisi misliti ne more tako hitro.

V trenutku, ko so partizani stisnili obroč, da bi pruskim soladatom zadali odločilni udarec, se je dvema posrečilo, da sta se prav po mačje izmuznili iz og-

njenih klešč. Ko sta pritisnita v Milanov hrbet, da bi se rešila smrti, Milan ni mogel zdrzeti iz brzostrelke prazen okvir, da bi tja namestil polnega. Tedaj je posegel vmes Branko, ki je prišel na cesto in požel obo Nemca. Milana je s tem podvigom rešil gotove smrti.

(Nadaljevanje in konec)

Rezgetanje v Babnu

In še en udar, še nekaj ratalov in eksplozija ročne bombe, in poslednja dva Nemca sta utonila v lastni krvi.

Borba je bila končana!

Po dolni je spet zavladala nemška domačnost. Bojno rezgetanje orožja je utihnilo, razgrete cevi pa so se hladile v rezkem mrazu. Toda tam v Bobnu je bil precej glasen partizanski žvižg. Borci so pobrali vojni plen, s njim polnili nahrbtnike, se oboroževali in zalagali z municijo in bombami...

Aktivist Jože Jerič-Miha, ki je med juršem zaplenil nemški mitraljez, je bil menda bolj vesel kot tedaj, ko mu je žena rodila prvega sina. Vsakomur ga je pokazal in povedal, kako je že med borbo cikal nanj in kako ga je naposled je dobil.

Vojni plen je bil kar bogat: dva mitraljeza dve polavtomatski puški, ena tromblonka, ena brzostrelka, 15 pušk in sedem pištol. Povrh tega pa še mnogo municije, bomb, nahrbtnikov in druge opreme...

Na bojišču je obležalo 19 Nemcev, dva vojaka so partizani ujeli, eden pa se je skril pod Dolinškost most in pobegnil v Hrastnik.

Ko se je hrastniška zaseda vračala v svoje izhodišče, boci kljub uspehu niso kazali veselih obrazov. Preveč jih je grenila boč ob pogledu na ranjenega vodnika Cirila, ki se je s poslednjimi utrti žuljenja otepala smrti.

Nedaleč od svojega doma v Četah je Ciril podlezel hudi rani v prsih. Borci so sneli tihoke in počastili njegovo spomin, njegova žena in enoletni sinček pa sta zamon hrepnela, da se njun mož in očka še kdaj vrne na domačijo.

Tam gor nad Katarino je podlezel smrtni rani tudi pomočnik mitraljezca ki je bil zadet od prvega sovražnega strela. Oba padla borca so vedevejenci odnesli pod Mrzlico in ju v bližini Kalfne pokopali. Vnaprej je za njun arob skrbel aktivist Matija Tomažin.

Opoldan sta se šeli pri Zgoranjem Durniku obe četi. Hrastniška zaseda je bila sila ponosna na svoj uspeh, komandant pa je ježno bentil nad vermani, ki so mu izpred nosa odnesli pete v Trbovlje.

»Naj jih hudič razgrajlja!« je zarobantil in orgel cigaretni oporek ob tla. Ko pa je zagledal med borci prve čete nemška ujetnika, naložena s plenom ko dve muhi, je porogljivo vzkliknil:

»Hej, celo dva magarčka ste prignali!«

Po enournem počitku je bil bataljon kot preroven Borci so bili razigrani in veseli polni borbenega zanosa in poguma. pripravljeni, da bi šli tudi po Lucu

Za naše kmetovalce in gospodinje

Za boljše življenje več znanja o prehrani

Zapiski iz gospodinjkega tečaja za delavke in uslužbenke

v Gospodinski soli v Trbovljah

Kremove rezine — Testo: ½ kg moke, 40 dkg margarine ali ¼ kg surovega masla, 1 limona in mrzla voda po potrebi. — Napravimo masleno listnato testo: margarinu ali surovo maslo obdelamo z ½ moke, nato oblikujemo kocke; ostalo moko, limonin sok in po potrebi mrzle vode in malo soli pognetemo v srednje goste vlečeno testo in ga dobro obdelamo. Nato pustimo, da počiva 20 do 30 minut na hladnem. V naslednjem razvaljamo vlečeno testo, na sredo položimo masleno kocko in zlozimo skupaj. Testo potolčimo z valjarjem in previdno razvaljamo pol centimetra debelo. Nato zlozimo skupaj ter postavimo spet na hladno, da počiva pol ure. Tako napravimo trikrat. Ko četrtič razvaljamo, razvaljamo za dva centimetra debelo, s koščkom razrežemo v obliki pekača, položimo na pekač in pečemo v močno vroči pečici 10 do 15 minut. Predno damo testo v peč, ga pomazemo z raztopljenim jajcem, paziti pa moramo, da ne mazemo na robu, ker bi se testo sprijelo in se ne bi listalo. Za to testo lahko rabimo tudi trdo mast ali salo.

Krema — ½ mleka, 6 rumenjakov, 30 dkg sladkorja, 8 dkg moke, 1 zavitek vanilijevega sladkorja, sneg 8 beljakov, 1 žlica rumna. Rumenjake in polovico sladkorja mešamo, da naraste, nato primešamo presejano moko in počasi prilivamo vrelo mleko ter stepamo na štedilniku ali nad soparo toliko časa, da se krema zgosti in moka skuha. Iz beljakov napravimo trd sneg, ki smo mu nazadnje primešali polovico sladkorja ter ga narahlo primešamo v vročo kremo. Okus izboljšamo z vanilijevim sladkorjem in rumom. Vročo kremo namažemo na masleno listnato testo in ga tudi s tem testom pokrijemo. Postavimo na hladno, da se ohladi, nato pa z ostrim in tankim nožem razrežemo na kose in potresemo s sladkorjem.

Džuveč s papriko in paradiznikom — Potrebujemo ½ kg svinjskega mesa, ½ kg čebule, 6 zelenih paprik, 4 žlice jušne zelenjave (ali 1 koren, korenino peteršilja, pol gomoja zelene, zelen peteršilj), 2 žlici paradiznikove meze, ali 4 sveže paradiznike, 3 krompirje, ½ kg riža, 10 dkg masti, 1 žlico paprike, sol in poper po potrebi. — Izpeljavo: na masti prepražimo srednje debelo zrezano čebulo, nato pridenemo in srednje velike kose zrezano svinjsko meso ter pokrito dušimo, da postane meso mehko. Po potrebi prijemamo malo vroče vode, da se meso prej zmehta. Potem pridenemo žlico sladke paprike, narezano zeleno papriko, jušno zelenjavo in krompir ter še nekaj časa dušimo, da postane krompir na pol mehak. Riž preberemo, zbršimo in zmerimo na skodelice. Nato ga primešamo k pripravljeni zelenjavi in mesu ter zalijemo z 1 l polkratno množino riža (na dve skodelici riža prilijemo tri skodelice vrele vode). Primešamo še paradiznikovo mezo ali narezano svežo paradiznik, po okusu osolimo ter pokrito počasi dušimo v pečici ali na robu štedilnika, da se zelenjava zmehta, riž pa skuha. Med tem časom riža ne mešamo.

Svinjski golaž s krompirjem — ½ kg svinjskega mesa, 4 dkg masti, 20 dkg čebule, malo žličke sladke paprike, jedilno žlico kisla, so. po potrebi, kumino česen 2 dkg moke 2 dkg paradiznikove meze ½ kg krompirja. — Izpeljava: na masti prepražimo drobno zrezano čebulo, pridenemo narezano svinjsko meso, papriko, kis, sol, kumino in česen ter pokrito dušimo, da se meso zmehta. Če je potrebno, prilijemo 1 ali 2 žlici vode, da se meso lažje zmehta. Nato potresemo z moko, pridenemo paradiznikovo mezo in 1 liter vrele vode ter drobno narezan krompir. Pokrito kuhamo, da se zmehta. Jed mora biti srednje gosta in lepe rdeče barve.

Češki hrhovci cmoki — ½ kg moke, ½ dkg kvasa, ¼ kg kruha, žlico masti, žlico drobno zrezane čebule, žlico za enega peteršilja, sol in zabelo. — Kruh narežemo na kocke ter ga na masti popečemo, da se kocke otrde. Iz moke in kvasa ter potrebne količine mlačne vode in soli napravimo malo mehkejšo testo, kakor za kruh. Pustimo, da testo malo vzhaja, nato zamešamo med vzhajajočo testo ocvrte (posušene) kruhove kocke in dobro pognetemo. Posebej prepražimo še čebulo in zelen peteršilj ter pridenemo k testu. To testo oblikujemo na deski v podolgovato štrugo, ki jo zakuhamo v vrelo slano vodo, kjer naj vre pol ure. Nato vzamemo ven, položimo na desko, zrežemo na rezine in zabelimo. — Cmoke izboljšamo, če pridenemo v testo eno ali dve jajci, vendar so cmoki tudi brez jajc dobri. Namesto kruha lahko pridenemo na kocke narezana jabolka.

Pretlačena krompirjeva juha z opečenimi kruhom — Potrebujemo ½ kg krompirja, 2 žlici jušne zelenjave, 2 dkg masti, žlico drobno zrezane čebule, 3 dkg moke pol žlice paradiznikove meze, sol, lovorjev list, 1 žlico kisa. — Izpeljava: krompir olupimo in ga na debelo narežemo ter denemo kuhati. Pridenemo jušno zelenjavo, na masti prepražimo čebulo, in moko nato pridenemo h krompirju. Po okusu še osolimo in pridenemo paradiznikovo mezo. Ko je krompir mehak, ga pretlačimo skozi sito ali cedilnik ter po okusu okisamo. Na to juho vlijemo opečene kruhove kocke, ocvrt grah ali ocvrte stroke.

Jesprenjeva juha z zelenjavo — Potrebujemo 15 dkg jesprenčica, 1 srednje velik koren, dva srednje debela krompirja, 3 žlice jušne zelenjave, 2 dkg prekajene slanin, 1 žlico sesekljane čebule in po žlici paradiznikove meze ter sol po potrebi. — Izpeljava: jesprenček preberemo in dobro operemo ter ga pristavimo v toplo vodo, da se kuha. Korenček osnažimo, ga zribamo in pridenemo k jesprenčku. Krompir olupimo in zrežemo na male kocke ter ga tudi pridenemo k jesprenčku. Nato pridamo še jušno zelenjavo. Na masti najprej prepražimo drobno zrezano prekajeno slanino, nato sesekljano čebulo, 1 žlico moke; ko zarumeni, pridamo še paradiznikovo mezo, zalijemo z mrzlo vodo ter vse skupaj stresemo v juho. Ko je jesprenček mehak je juha zgotovljena.

Vanilijni rogljčki — Potrebujemo: 20 dkg margarine, 60 dkg moke, 20 dkg sladkorja, 8 dkg orehov (zmletih), 2 dcl mleka in 1 jajce (10 dkg sladkorja in 1 vaniljin sladkor za potresanje). Izpeljava: margarinu, jajce in sladkor umešamo, da naraste, nato počasi prilivamo mleko in moko ter orehe in zamesimo urno testo, ki ga na deski malo pognetemo, nato pustimo, da počiva ¼ ure. Potem napravimo na deski prst dolge in prst debele svaljke ter jih zaokrožimo na pekač v obliki rogljčka (kifelja). Pečemo v precej topli pečici 10 do 15 minut in še tople povaljamo v vaniljnem sladkorju.

Ocvrte rože — Napravimo testo kot za krhke lancate, nato pa izkrožimo s tremi različnimi okroglimi obodci, od katerih vsako 4-krat prerežemo, vendar samo na robu. Na sredi pomagamo z beljakom ter stisnemo vse 3 oblike skupaj. Tako pripravljeno testo ocvremo na vroči masti svetlorumeno. Ko položimo testo v mast, se napravi epa roža in to obliko odvrži. Ocvrte rože potresemo s sladkorjem, na sredo vsake pa damo pol male žličke marmelade. A. B.

(Nadaljevanje sledi)

Nov N.trofoskal I. je hitro delujoče gnojilo

VAŽNO ZA KMETOVALCE IN VRTIČKARJE

Umetnih ali bolje rečeno tržnih gnojil je danes že toliko različnih vrst, da jih preprosti človek težko razpozna. To sicer zdi, če vsi vedo, da je delovanje posameznih gnojil različno, t.j. da nekatera pospešujejo rast, druga rodovitnost in kakovost zrna, tretja tvorbo gomoljev in drugih mesnatih plodov. Ljudje tudi že vedo, da je treba za uspeh pri gnojenju z umetnimi gnojili navadno uporabljati več vrst gnojil — ne vedo pa, katere vrste gnojil je treba mešati med seboj.

Zato so tovarne že zdavnaj začele izdelovati tudi mešana gnojila, ki vsebujejo vse iste hranilne snovi, ki jih rastlina predvsem potrebuje v tleh.

Ze pred vojno in tudi vse do letos smo razločevali dve vrsti mešanih gnojil naše domače izdelave in sicer tako imenovani KAS (kali, amonjak, superfosfat) in NITROFOSKAL (nitrat, fosfat, kali). Obe gnojili so izdelovali v več različnih sestavah, vendar je bila najbolj priljubljena in uporabljana sestava 8:8:8, t.j. mešanica, ki je vsebovala enake količine in sicer po 8% vseh treh najvažnejših hranilnih snovi: dušika, fosforja in kalija. Vendar je bil doslej med gno-

jiom KAS in NITROFOSKAL veliki razloček. Zaradi različnih vrst različnih vrst, da jih preprosti človek težko razpozna. To sicer zdi, če vsi vedo, da je delovanje posameznih gnojil različno, t.j. da nekatera pospešujejo rast, druga rodovitnost in kakovost zrna, tretja tvorbo gomoljev in drugih mesnatih plodov. Ljudje tudi že vedo, da je treba za uspeh pri gnojenju z umetnimi gnojili navadno uporabljati več vrst gnojil — ne vedo pa, katere vrste gnojil je treba mešati med seboj.

Letos pa je dala Tovarna dušika v Rušah v promet pod imenom NITROFOSKAL I. mešano gnojilo, ki je sestavljeno iz dveh vrst gnojil kot prejnjata leta in je tudi drugačnega videza. Izgleda kot umazanosivkast, masten zdrob in je sestavljeno iz samih hitro učinkovitih vrst gnojil in sicer v takem razmerju, da vsebuje novo mešano gnojilo po 8% dušika, fosforja in kalija, razen tega pa še precejšen odstotek apna v hitro toplo obliko.

Novi NITROFOSKAL I. je torej odlično, hitro delujoče mešano gnojilo, ki samo zadostuje brez uporabe drugih tržnih gnojil za gnojenje

vseh vrst rastlin, tako pred setvijo kot tudi med rastjo. Trsimo ga od 3 do 6 kg na 100 kv metrov. Učinek se kaže že po prvem močnejšem deževju ali zalivanju. To novo gnojilo lahko tudi raztopimo v vodi za zalivanje, približno 1 žlico na 10 litrov vode. To je zlasti ugodno za gnojenje vrtnih rastlin, sobnih cvetic — po tudi za tekoče gnojenje sadnemu drevju. Ker je čas za gnojenje s tem gnojilom vse tja do poznega poletja, naj bi ga imele vse kmetijske zadruge vse leto v zalogi, kmetovalci in vrtičkarji pa naj novo gnojilo pridno uporabljajo.

T. B.

Novce iz Podkuma

Pred kratkim je gledališka družina v Podkumu postavila na oder češko komedijo »Poslednji mož«. Osnovna misel igre je vzgojna. Predstava je uspela, dasiravno so nastopili skoro sami mladi igralci. Posebno dober je bil tov. Klanšek v vlogi dr. Gabrška, nadalje tov. Kmetič (vloga Petelina) in tovaršica Cvetka (vloga Petelinke), prav tako tov. Peletova kot Helena. Pa tudi ostali igralci so zadovoljili. Režiserju igre bi priporočali, da posveti večjo pozornost vprašanju mimike in tudi medsebojne odnose med posameznimi podaljalci nastopajočih oseb naj v prihodnje bolj izpi. V tem primeru bo potem igra dosti boljša.

Rečemo lahko, da je bila ta uprizaritev po daljših počitnicah igralce skupine dogodek, ki bo mladim gledališčnikom v ila novo veselje za odrsko umetnost. Podkumčani upajo, da ta predstava ni bila zadnja v letošnji sezoni.

Tudi v Podkumu so letošnji 1. maj dostojno proslavili. V soli so učenci napravili razstavo svojih risb. Skoda je le, da si niso vsi starši ogledali. Učenci višjih razredov so se v režiji višjih razredov s otroškimi igricami »Čudežno darilo«.

Najlepše pa so počastili praznik dela podkumski lovci, ki so si ob pomoči skoro vseh članov in vaščanov postavili v gozdiču, nedaleč od Podkuma, lovsko kočico. Vodstvo te lovške družine je lahko mnogim drugim za zgled. Z otvoritvijo lovške kočice so poslali podkumski lovci maršalu Titu pozdravno brzojavko.

Ali si poslal naročnino za

„Zasavski tednik“

ge breskve, ker se okužijo in propadejo. Razkužiti moramo odtlej naprej s primernimi sredstvi (formalinom) sadjarsko orodje, zlasti skarje nože in podobno orodje vsakokrat, preden gremo k vsakemu posameznemu drevesu. Pri urejevanju novih nasadov moramo biti zelo previdni, da pač ne vzamemo izločeni material, semenske koščice, cepiče, podlage, sadike ali podobno iz okuženih nasadov, da se ne vgnezi v novem nasadu ta nova zelo nevarna bolezen.

Nevarno ocenjanje rskovih dreves

(Nadaljevanje in konec)

Splošno je znano in praksa nam to dokazuje, da uspevajo breskve, kar se tiče podnebja, vseh povsod, kjer trta vsaj ne pozebe, in to čeprav prazne sorte grozdja ne dozori (saj je breskev v tem pogledu skromnejša od trte), kot je to primer na Miklavškem hribu pri Celju, Brestanici, na Vidmu, Leskovcu, Stari vasi, kjer uspevajo breskve že deset in še več let. Vendar zahtevajo plemenite breskve kvalitetejše zemljišče.

V nasadih zadrug »Osojnik« so začele odmirati breskve najprej tam, kjer so bila posajena sicer na skrben, vendar na skoraj tri leta pred dobro pripravljeni in predelani (leta 1947 sklenili, leta 1948 izgubljeni in leta 1951 posajeni) propustni, peščeno ilovnatu zemlji, na gričevju jugozahodnega položaja z bagim nagibom, kjer so nekaj desetlet metrov proč rasle čez 40 let najboljše vinske trte Breskve v zadrugi »Osojnik« so torej začele odmirati tam, kjer so bili dani vsi najbolj pogoji za uspešno razvijanje te visoke kulturne rastline. Pač pa so na tem prostoru v obliki sortimentnega nasada posadili drevesca, požlahtnena s cepiči, vzeti na Primorskem z dreves, ki so propadla na isti način kot njihovi potomci. Očitno je, da je bila od tod prinesena ta nepoznanca nevarna bolezen po cepičih v nasade zadrug po zajeh. Tako se je bolezen sprito slabše odpornosti dreves naglo uveljavila najprej na teh drevesih sorte Soska, Admiral Dewey (goli Trumpf), Pistola original, Meraviglia di Verona in domaća Halberta, a potem od tod postopoma in raztreseno po grupah po vsej parceli po pet let starih breskvah sorte Halberta in Elberta pripominjamo, da so v Italiji zapezili zamiranje breskev

na tak način, z razliko z odmiranjem, zaradi zadušitve korenin, kakor smo prej omenili, šele po vojni in to najprej ravno v videmski pokrajini, kamor je spadala tudi Stara goriska in potem tudi Veronska. Zaradi pionirskega površnega raziskovanja tega pojva pri nas v Sloveniji in zaradi nepoznanja vsega navedenega ter pod vplivom pionirskega sadjarskega dela, ki se nanj običajno skeptično gleda, je prišlo do neumestnih zaključkov in do popolnoma napačnih ugotovitev. Poleg tega se skeptikom vedno pridružujejo tudi zaviralci napredka, ki se v svojem ozkem gledanju za očuvanje svojih sebičnih, materialnih in moralnih koristi prizadevajo prikazati pionirsko delo v taki luči, da bi le prišlo če ne do likvidacije, pa vsaj do čim večjega zaviranja dela. Na osnovi prej navedenega in takega zaviralnega delovanja niso potem storili potrebnih korakov za omejitve te nevarne bolezni, zaradi česar se je nemoteno širila dalje, verjetno predvsem s sadjarskim orodjem v brezvičnih plantažah zadrug »Osojnik« in to ne glede na sorte in talne razmere, a odtod s cepiči celo po drugih na novo ustvarjenih breskvinih nasadih, medtem ko se je bolezen na Primorskem že močno razbohotila.

Prva znamenja te nevarne bolezni se kažejo na listih obolelih vej. Listi izgubijo nenadoma svoje običajno zeleno barvo in postanejo vse bolj in bolj bledikasti. Ob robu listov in vzdolž listnih žil se pojavljajo vijoličasto rdečkaste proge ozioroma pege. Pozneje se listi na napadenih vejah zvijajo navzgor v obliki cigare postanejo uknjčasti, kot ča so oboleli od Clasterosporium C in se v nadaljnjem razvoju bolezn posu-

še. Vegetacija iznad okuženega mesta je, kolikor je še moči, otežkočena, kar kaže rastlina na ta način, da požene spomadi predčasno, predno se razcvete — poleti pa drevesa ponovno na obolelih vejah proti vrhu kro, ne sicer močno cveto, vendar ostanejo — kolikor sploh prde do opoditve — plodovi drobni in kaj radi predčasno odpadejo. Lubje obolelega drevesa postaja sčasoma zarjavelo, vse bolj in bolj temne barve, in dobi razpokano obliko. Najprej odmirajo posamezne veje, nato pa celotno vejevje, ob končni fazi razvika bolezni, vendar z razliko z odmiranjem breskev leta 1936, ko je v vodi strohneli vse korenine in moralnih koristi prizadevajo prikazati pionirsko delo v taki luči, da bi le prišlo če ne do likvidacije, pa vsaj do čim večjega zaviranja dela. Na osnovi prej navedenega in takega zaviralnega delovanja niso potem storili potrebnih korakov za omejitve te nevarne bolezni, zaradi česar se je nemoteno širila dalje, verjetno predvsem s sadjarskim orodjem v brezvičnih plantažah zadrug »Osojnik« in to ne glede na sorte in talne razmere, a odtod s cepiči celo po drugih na novo ustvarjenih breskvinih nasadih, medtem ko se je bolezen na Primorskem že močno razbohotila.

Vzroki te nove bolezni še niso znani. Raziskovalci tega nevarnega pojva, ko likor nam je doslej znano, se niso še izjasnili, da li je to virusna ali parazitska ali neparazitska bolezen. Najmanj verjetno pa je, da bi bil to pojav fiziološkega značaja. Za sedaj nam ne preostane drugo, kot da izkopljemo in popolnoma uničimo obolela drevesa, čim opazimo bolezen. Na njihova mesta nima smisla posaditi dru-

zataknila beseda. Na cesti onstran potoka se je pri kazalo četa, ki jo je spremljalo uplile:

»Živela svoboda!»

»Živela!»

Prvi je prikorakal mimo komisar Ambrož, Ves mlad je bil, ves v ognju.

Neugnano je mahal z rokami, pozdravljal in pozdravljal.

Ambrož so poznali vsi ljudje N: še minulo dve leti, ko je bil še študent. Nadarjen, od vsega razreda najboljši, je bil opravi maturo kar mimogrede.

»Glej ga, saj je res on!»

»Ambrož!»

»Pa kom sari!»

»Tretjega bataljona, Kozjanskega!»

Bataljon je odhotal mimo. Takrat se je pod klincem oglasilo nervozno brnenje motorja. Po klancu sta privozila ustaš in ustašica. Moški se je zvedava oziral naokrog, kakor bi preiskoval okoličo, ženka je vozila pred njim vsa divja in prožila ratal za ratalom. Na hribu je jeknil strel, ženka je omahnila in se zakotalila po cesti.

Vse je tiščalo na klancu.

»Hooo! Saj jih je na tisoč!»

Po dolni, kamor je neslo oko, je bila cesta nabita s sovražniki. Motorizirano čelo kolone se je bližalo klancu.

S hriba, s Porebri, je zarezgetal mitraljez, za njim je zarjul m-nomet Ves obronek in grč nad cesto so že zavredli Ambroževi.

Mimomet je zabundral drugič mina je tresčila naravnost pred kolono. Krik, nered, kletev... tank pred kolono je obstal, po cesti se je valjalo nekaj ranjenih.

Ustaši so že začeli odgovarjati, krogel s hrčba so deževale.

(Dalje prihodnjič)

Lojze Avenah:

Pred obličjem svobode

Takrat so se ljudje šele prav zavedli, kaj je hotel komandir Zastave, saj tes, zastave! Toda kje so — kje naj jih pravzaprav vzamejo?

Mahoma se je začela nedopovedljiva tekma. Kdo bo prvi, s čigave strehe bo zavihrala prva zastava? Vsi pomislek so padli. Nobene škode, zastave naj uelajajo kar koli, vendar morajo ven in takoj!

S ceste je planil uršič in tetje.

»Glejte jo, tam dol, že visi pravi!»

No, okn'h je zamrgoleto. Vse je kazalo na Cir-novo streho, s katere je vthrala prva zastava.

»Hudika!« je zintil nekdo. »On jo je imel pri-pravljenjo, še preden je Hitler prišel z vojno. O, on, Cirn, on ne!«

To je ljud, zdražilo; tekma je postajala čedalje oostrejša. Vsako minuto je šinila na streho nova zastava, nč važna, kakšne velikosti in oblike, in pr vsaki novi je zavreščalo na cesti in skozi okna.

»Živela svoboda!»

Srečo so razbijala vedno hitreje in se topila v čudnem, novem doživlju.

Na ovinku ob koncu kolonije se je naenkrat zbrala gruča otrok in zagnala hud uršič. V sredi so meli Zegrovo Jožo, ki je upila na vse grlo in se pozibujajoč poganjala navzgor po cesti Raz-burjeno je mahal z rokami, otroci pa so jo po-snemali.

»Zastave dol! Zastave s streh! Brž, brž! Dokler je še čas...! Naglo za božjo voljo! Ustaši, ustaši!»

Prejšnji večer so pršli z Bohorja partizani. Svoboda! Pod napuščem stare občinske hiše so govorili o velikem dogodku. Toda nihče še ni mogel prav doumeti, da je vojna zares pri kraju.

Ponoč je skozi ozračje hitelo širno po svetu potrdilo tega, kar so narodi sveta pričakovali že pet let. Mir, mir, konec klanja, konec grozot mir, svoboda in življenje!

Ta noč je pobrala še poslednje smeti, ki jih ni odpiral strah zadnjih dni. V kraju se je utaborila Narodna zaščita, ki je trenutno pomenila prvo in edino oblast daleč naokoli. Bataljoni s Kozjanskega so morali čez noč drugam. Ta oblast je zasedla bišjo nemško postojanko Bilo je šest mož, Luka Jerman, komandir, lovec Purga in za njima še štiri tovariši. Malo število, orožja pa na pretek. Luka je užival ugled v kraju, spoštoval ga je celo sam Purga, ki je bil dosti starejši, pa izkušen tudi.

Vso noč so možje prebedeli in napetem pričakovanju jutra. Ko pa je čez dolino šinila prva svetloba, se Luka ni mogel več držati. Planil je ven na cesto in stekel med hišami. Kolonije so bile že vse žipe.

»Zastave ven! Ali ališite? Naše zastave! Konec vojne! Mir! Živeli partizani!»

Ceprav je bilo še zgodaj, je na oknih mrgoletlo ljudi. Veliko ljudi. Veliko novca je našla »kozi najbolj skri« količke prevzemala je ljudi in jih dvigala do brezumja. Trenutki sreče so bili preveliki, da bi mogli takoj kaj ukreniti! Drenjali so se na oknih, tekali po stopniščih, se zaletavali drug v drugega, se objemali in smejali in kipei v čudoviti mešanici negotovosti in sreče.

»Zastave ven, vam rečem!« sa je drl Luka. »Rdečo-belo-plave z zvezd! Ali res ne ališite? Kaj čakate vendar? Mir je — svoboda! Živeli!»

Sam menda ni vedel kdaj, mel je čepčo in jo urgel v zrak.

NAŠI ČITATELJI ... pišejo

S POSVETOVANJA SENOVSKIH KOMUNISTOV Komunisti v ospredju vsega dogajanja

Pred kratkim je bilo v Senovem posvetovanje članov ZK s celotne senovske komunije. Na posvetovanje sta prišla tudi predstavnik krajnjega komiteja ZKS tovariša Jesenšek in Orožen.

Iz referata sekretarja občinskega komiteja ZK senovske komunije je bilo razvidno celotno delo komunistov po IV kongresu ZKJ.

Senovski komunisti so sklenili ustanoviti posebne debatne večere oziroma seminare, na katere bodo obravnavali različna politična in gospodarska vprašanja. V svoje vrste bodo sprejeli več mladih ljudi, ki so se doslej z kazali v svojem delu v društvi in raznih organizacijah.

V razpravah so našli vrsto važnih problemov. Vse važnejše naloge članov ZKJ je nakazal tovariš Jesenšek, ki je poudaril, da imajo komunisti nadvse važno vlogo pri rasti našega gospodarstva.

B.K.

V Boštanu so proslavili

V nedeljo, 8. t. m. so Boštanjani dostojno proslavili desetletnico naše osvoboditve. Občinski odbor je imel slovesno sejo ob tem pomembnem jubileju, ob treh popoldnevih pa je bila v Telovadnem domu v Boštanju skrbno pripravljena akademija, na kateri so nastopili pionirji, mladinci in mladinke s pevskimi, telovadnimi in še drugimi točkami. Tudi mešan pevski zbor je pokazal precej dobro znanje zlasti pa je ugajal mošk. pevski zbor, ki je ob tej priložnosti nastopil pred javnostjo prvič po osvoboditvi.

Prireditve za prireditvijo Proslava 10. obletnice osvoboditve v Dobovi

Se nikoli niso tako lepo plapolale zastave kot za deseto obletnico osvoboditve. Dobova je kakor mnogi drugi slovenski kraji praznovala deseto obletnico osvoboditve. Od prvega do osmega maja so se vrstile prireditve za prireditvijo, ki so prikazale rast in aktivnost naših društev in organizacij.

Igralska družina je igrala igro »Užitarji« dr. Brgles je predaval o zdravstvu, orkester je priredil uspeh koncert, malčki so poslušali pravljico »Grico« Mačeha in pastorka, ljubiteljem telovadbe so člani TVD »Partizan« pokazali nekaj uspešnih telovadnih točk, peti so trije pevski zbori, gasilska društva so izvedla uspele gasilske vaje, skratka, tako uspešnih prireditev v Dobovi že ni bilo mnogo časa.

Dobovčan lahko s ponosom ugotovijo: lepo in svečano smo proslavili naš največji praznik po osvoboditvi. Dobovčan

Uspeli občni zbor

Dne 1. maja je imela organizacija Rdečega križa Sentjanž-Krmelj redni letni občni zbor. Zbora se je udeležil tudi tajnik krajnjega odbora RK Franc Arenšek. 61 članov je živahno obravnavalo svoje delo v minulemu letu. Po poročilih je tovariš Arenšek obrazložil namen organizacije Rdečega križa, zlasti pa vlogo, ki jo ima organizacija pri pobujanju alkoholizma in tuberkuloze.

Sedaj šteje RK v našem kraju že 240 članov. Na kraju smo izvolili nov upravni odbor.

Občinska konferenca v Senovem

Glede novice, priobčene v našem listu dne 7. t. m. pod zgorajim naslovom na peti strani pripominjamo, da je dobil naš dopisnik napačne informacije, da je bila na Senovem občinska mladinska konferenca. V resnici je bil tamkaj le sestanek predstavnikov mladine — občinska konferenca mladine na Senovem pa bo v nedeljo, 29. maja.

Toča golov v Brežicah

Minulo nedeljo je bila v Brežicah nogometna tekma celjske podzveze med domačim »Partizanom« in »Svobodo« iz Kisovca. Tekma se je končala z visoko zmago Brežičanov 10:1 (1:0). V glavnem je igra potekala na polovici igrišča gostov, ki so se požrtvovalno branili. Strelci za Brežice: Šliškovič 3, Stegovič 3, Milčič 2, Stamenkovič 1; za goste pa je dal častni gol Javoršek.

Igro, ki je bila od časa do časa ostra, je odlično in avtoritativno sodil sodnik Hejsinger iz Celja.

Iz Litije in okolice

Tri uspele predstave „Rokovnjačev“

»Rokovnjači« so priljubljena narodna igra, ki obravnavajo snov pred 150 leti, ko so prišli v naše kraje Francozi. Pisatelj Kersnik, ki je živel na Brdu, nedaleč od Graba, je zbral po pripovedovanju gradivo in napisal o rokovnjačih roman. Dokončal ga ni, ker je poprej umrl; delo je dovršil Josip Jurčič. Ta roman je predelal za odrsko uprizoritev pisatelj Fran Govekar Glasbo k »Rokovnjačem« pa je napisal prvi slovenski operni skladatelj Viktor Parma; ta je bil pred prvo svetovno vojno v Litiji — še za časa Avstrije — okrajni glavar. Čeprav je bil na važnem položaju, je bil izredno narodno zavezan; izjava ob začetku avstrijskega napada na Srbijo, s katero je Parma vprilo avstrijskih oficirjev v Litiji, obsodil avstrijsko nasilstvo, ga je spravila ob službo in v zapor na Ljubljanskem Gradu. »Zato je skladatelj Parma častno zapisan tudi v krajevni zgodovini naše Litije, ki je eno svojih uic poimenovala po njem.

Ten dni v okviru proslav 10. letnice osvoboditve pa smo po daljšem času spet uprizorili »Rokovnjačev«. Igralska družina »Svobode« je podala to delo na odru Sindikalnega doma na Stavnah. Igra je doživela do sedaj že tri nadvse uspele predstave. V igri je sodelovalo sto članov »Svobode«: igra, pev, solistov, trije pevski zbori: moški, ženski in pionirski, ter orkester domačih Glasbene šole. Igra je dokazala, da imamo v Litiji odlične igralce, pevce in godbenike. Igro je režiral tov. Edo Skušek; delo so študirali tri mesece in ga zato tudi podali v zadovoljstvo številnih gledalcev. Na premieri je spregovoril uvodno besedo prof. Jože Rupnik.

SMRT 90-LETNEGA JOŽETA ČEBELE IZ LES

V Lesah nad Savo pri Litiji je umrl v starosti 90 let Jože Čebela, ki je bil zanimiv primer podeželskega človeka, ki je hrepel po izobrazbi in svetu. Sosedom je nudil prvo pomoč pri živinskih obolenjih in tako rešil mnogo govedi. V mlajših letih je ta naš zasavski kmet mnogo potoval, bil je celo v Franciji in Italiji in celo v Afriki. Bil je tudi dolgoletni župan bivše šentlambške občine.

LITJSKI PEVCI NA LJUBLJANSKIH PROSLAVAH

Letošnje prvomajske proslave so bile v Litiji in okolici dostojne tako pomembnega dneva, kakor je desetletnica osvoboditve. V okviru jubilejnih prireditev so bile gledališke predstave, šahovska tekmovanja,

športni nastopi ter družabna prireditve.

Izredno mnogo Litijanov in okoličanov na je odšlo na prvomajsko parado v Ljubljano. Ta skupni izlet so organizirale naše množične organizacije: SZDL, »Svoboda«, sindikati in dr. Litjski pevci pa so nastopili na monstre koncertu vseh pevcev in pevki iz Ljubljane in okolice in tako doprinesli svoj delež k slavostnemu razpoloženju v počastitev desete obletnice osvoboditve.

Odslej bodo komisijski pregledi bolnikov v Litiji

Se do nedavnega so potovali vsi bolniki iz Litije in okolice, ki jih je morala zaradi podaljšanega bolniškega dopusta pregledati višja zdravniška komisija, v Ljubljano. Ti pregledi pa so bili nekaterim bolnikom otežkočeni in so obremenjevali tudi blagajno ZZSZ. Odkar pa imamo v Litiji podružnico ZZSZ, pa izgubja uradovanje med ZZSZ in zavarovanci na prejšnjih birokratičnih oduosih. Zdaj so uvedli tudi komisijske preglede v litjskem Zdravstvenem domu in tako olajšali bolnikom komisijske preglede. Zavarovancem je to seveda všeč.

Slab električni tok

Potrošniki električnega toka se jeze, ker se je v zadnjem času poslabšal električni tok in to zlasti v tistih gospodinjstvih, ki so priključene na Črnuče, medtem ko so na boljšem tisti, ki so priključeni na trboveljsko elektrarno. Po informacijah, ki smo jih prejeli od uprave »Elektro-Ljubljane okolice«, imamo v Litiji slab tok zaradi neurejene omrežja in prevleke številnih potrošnikov. Kredit za nakup novih žic za krajevno napeljava je že odobren, na žalost pa ni mogoče kupiti žice. Moč toka slabi tudi preveliko število novih luči in kuhinjskih, zato so novi hišni priključki ustavljeni. Zanimiv dokaz, kako se večja število električnih kuhinjskih pri nas, je n. pr. že sama delavska kolonija na Stavnah. V istem času, ko so lani porabili tam 700 kub. metrov drv, so letos pokurili le 130 kub. metrov, vsi ostali pa kuhajo sedaj na električnih kuhinjskih, kar seveda slabi električni tok.

ZASAVSKI ROJAK — GOSTINSKI STROKOVNJAK

Tov. Mirko Korinšek je naš rojak iz Šmartna pri Litiji. Rojen je bil v družini krojača e številnimi otroki. Sam se je oddelil za gostinski poklic in postal natakar v Ljubljani. Sedaj je tov. Korinšek direktor hotela »Belevue« ter sodeluje pri vzgoji novih gostinskih kadrov. V ta namen je sestavil poučno knjigo »Strežba v slikah«. Delo je založila Gostinska zbornica LRS, knjiga pa je izšla v visoki nakladi 7000 izvodov. Knjigo je tiskala tiskarna gluhoemni- ce.

Takih koncertov še želimo

V nedeljo, 8. maja, je bil v Podbočju koncert. Gostoval je videmski oktet »Kremen« pod vodstvom tovariša Janeza Puntarja.

Oktet je zapeel dvalet borbenih, narodnih in umetnih pesmi. Vsako pesem so poslušalci nagradili z neposivnim navdušenjem. Čeprav dvorana še ni izgotovljena, je vendar prišlo veliko poslušalcev. To pa je dokaz, da ljudje radi poslušajo naše slovenske pesmi. —ski

LETOŠNJI TEDEN MUZEJEV BO OD 15. DO 22. MAJA

V počastitev 10. obletnice osvoboditve

Bralcem prejšnjega »Posavskega tednika« je že iz našega lanskega letnega pisanja znano, da je na pobudo UNESCO s sodelovanjem Društva muzealcev in konservatorjev posameznih držav posvečen vsako leto en teden zaščitni kulturnoumetniških in prirodnih spomenikov, ki ima svoj daljni pomen v tem, da s svojo propagando dvigne pri širokih množicah spoštovanje in jih nauči ceniti in čuvati dragocene kulturne spomenike vsakega naroda. Tudi Jugoslavija je med državami, ki so se odzvale temu klicu UNESCO in sprejele vsakoletno praznovanje Teda muzejev, ki smo ga prvič pripravili v oktobru lanskega leta. Ponosni smo lahko, da je naša država za svojo lanskega letoletno organizacijo proslave Teda muzejev dobila priznanje UNESCO in je naše oblike organizacije tega tedna sprejela ta ustanova, ki jih je s posebnimi navodili poslala posameznim nacionalnim komisijam. Združenih narodov kot načrt za nadaljnjo izvedbo tega praznovanja.

Letos se Zveza muzejsko-konservatorskih društev FLRJ z organizacijo proslave tega Teda pridružuje s tem, da se leta, določena v času od 15. do 22. maja priključuje prireditvam drugih množičnih organizacij in znanstvenih ustanov in želi skupno z njimi počastiti 10. obletnico naše osvoboditve. Medtem ko je bil lani poudarek pri organizaciji tega praznovanja na vseh področjih spomeniškega varstva in kulturnoumetniških spomenikov pa naj pri letošnji organizaciji velja posebna skrb in pazljivost spomenikom naše NOV. S tem bo lahko to praznovanje postalo res množično, saj se mu lahko pridruži med drugim še tako oddaljena osnovna šola v isti vrsti z našimi reprezentativnimi muzeji v naših republiških in državnih središčih. Saj je težko najti v naši državi kraj, ki ne bi hranil na videz morda skromen, toda zapj vendarle značilen in važen spomenik naše NOV: kraj ilegalnega sestanka članov KPJ ali SKOJ pred vojno ali partizanskih voditeljev med vojno, mesto boja med partizani in okupatorsko vojsko

— kraj, kjer so naši partizani izbojevali svoje priznane zmage, kraj, kjer se je okupatorjevo divjanje izpolnilo v maščevanju nad našim prebivalstvom, in ne v zadnji meri tisti številni kraji, ki so raztreseni širom po naši domovini in hranijo zadnje ostanke tistih tisočev in tisočev junaških borcev, ki so darovali svoje življenje za našo sedanjo stvarnost — vsi ti kraji, in ne morda samo naši muzeji NOV so in morajo tudi vedno ostati našim narodom sveta mesta in nepozaben slaven spomin njihove borbe za svoj narodni obstoj.

Danes, ko praznujemo deseto obletnico spomina naše zmage, je veličina priče naše borbe še živa, toda vrstila se bodo desetletja za desetletjem, ko bodo te priče izumirale — in takrat bodo spredaj našeti kraji poleg muzejev NOV vedno dragocenejši spomeniki junaške preteklosti naših narodov. Vzgaajmo in navajajmo že danes našo šolsko mladino k temu, da bo znala ceniti in čuvati vsak še tako skromen spomenik iz borbe naših narodov za svojo svobodo.

Letošnje praznovanje Teda muzejev hoče to ob deseti obletnici naše zmage še prav posebej poudariti. Pri tem postavlja pred težko, a plemenito dolžnost predvsem vzgojitelje naše mladine, ki bodo pri svojem delu naši potrebnio pomoč gotovo tudi pri naših organizacijah ZB. Prav mnogovrstne so oblike, ki jih lahko uporabijo naše šole pri proslavi tega Teda. V ugodnejšem položaju so tu vsekakor tiste šole, ki imajo v bližini muzej NOV in muzejska društva, ki bodo organizirala ta Teden Muzejev v Brežicah bo n. pr. za počastitev tega Teda uredil v svoji razstavni dvorani posebno razstavo z dokumentarnim in slikovnim gradivom prvoborcev iz Brežic in okolice. Večja izložbena okna bodo izpolnjena s slikovnim gradivom, ki bo prikazovalo potek narodnoosvobodilne vojne naše okolice in divjanje fašističnega okupatorja nad našim prebivalstvom. Pri izvedbi te spominke prireditve v Brežicah bo pomagala tudi uprava kina, ki bo v Teden muzejev predvajala film »Krvava pot«, ki

prikazuje trpljenje jugoslovanskih internancev na Norveškem. Posavski muzej v Brežicah bo odprt ves teden in bo vsem obiskovalcem, zlasti še skupinskim in šolskim, muzej- sko osebje na razpolago s strokovno razlago. Že ob tej priložnosti vabi uprava muzeja vodstva vseh naših šol, da predvidijo po možnosti svoje izlete v okolico Brežic in obiščejo z učenci razstavo v muzeju in v mestu ter si po možnosti ogledajo tudi film. Kjer šolam mor- da zaradi oddaljenosti ne bo mogoče obisk muzeja NOV v Brežicah ali v Trbovljah, naj vodstva šol v vsakem razredu posvetijo temu Teden vsaj eno uro, v kateri naj se spomnijo kakšnega dogodka ob določenem spomeniku iz osvobodilne borbe v najbližji okolici. Se dosti bolj živo pa bodo otroci dojeli to pripovedovanje, če ga bo ob obisku kakšnega znanega kraja partizanske borbe podal sam udeleženec te borbe, ki jih med člani ZB ne bo težko najti.

Vsekakor pa utegnejo tudi naša šolska vodstva poleg vodstev naših muzejev ob pomoči organizacije ZB prav letos mnogo pripomoči k temu, da bo tudi Teden muzejev v zvezi z ostalimi prireditvami v počastitev desete obletnice naše osvoboditve dobro uspel. S.Š.

K 10-LETNICI OSVOBODITVE ČESTITA VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU KOLEKTIV

Tovarne usnja Šmartno pri Litiji

IN OBENEM PRIPOROČA SVOJE IZDELKE

Predilnica Litija

v Litiji

PRIPOROČA SVOJE KVALITETNE IZDELKE IN OBENEM ČESTITA DELOVNEMU LJUDSTVU K 10. OBLETNICI OSVOBODITVE

Zasavska lesna industrija Litija

priporoča svoje kvalitetne izdelke in obenem čestita delovnemu ljudstvu k 10. obletnici osvoboditve

Ljudski odbor mestne občine Litija

čestita vsem množičnim organizacijam in vsemu delovnemu ljudstvu k 10. obletnici osvoboditve

MIZARSTVO Smartno pri Litiji

čestita vsem delovnim kolektivom širom po naši domovini k 10. obletnici osvoboditve Jugoslavije. — Za naročila se priporočamo

REMONTNO PODJETJE LITJA

izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela po najnižji ceni in solidni postrežbi ter obenem čestita delovnemu ljudstvu k 10. obletnici osvoboditve

Kolektiv mesarije in prekajevalnice

čestita vsem poslovnim prijateljem, dobaviteljem in odjemalcem ter vsemu delovnemu ljudstvu k prazniku dela 1. MAJU IN 10. OBLETNICI OSVOBODITVE. V naši poslovalnici boste postreženi dobro in solidno z vedno svežim mesom ter vsemi vrstami mesnih izdelkov.

„Domen“ v Svobodi-Zasavje

Ni še dolgo tega, ko je dramska družina »Svoboda-Zasavje« v Trbovljah odigrala v tekmovalni rudarskih »Svoboda« Petričevu vereloigro »Vozel«, že je uprizorila novo delo — tokrat slovensko — Jurčičevega »Domna«. Malo skeptično smo pričakovali to uprizoritev, saj je tako igralsko kot scensko precej zahtevna. Vendar je bil ta pomislek odveč.

Takoj ko se je razgrnil zastor, smo se presenečeno zazrli v sceno. Znano je že, da teže vsi trboveljski odrzi za tem da uprizorijo svoje igrice v čim vernejšem okolju. Ne strašijo se izdatkov, ki so s tem v zvezi in ki so običajno največja denarna postavka stroškov za uprizorjanje dramskih del. Zato moramo gledališkemu kolektivu Zasavja le prirediti da je ostal zvest temu načelu.

O igri sami pa, ki jo je režiral Igor Mervič, moremo reči da je bilo dogajanje precej zlot. Res smo opazili nekatere pomankljivosti, kar velja zlasti za

enotno izgovarjavo, to pa moramo družini oprostiti ker je postavljena iz samih delovnih ljudi, ki se stežka otresajo svoje narečne govornice, zlasti še ker ne morejo dobiti dramaturga, ki bi jih trdno vodil po poti knjižnega jezika.

Res je tudi da so nekatere vloge vidno prerasle druge, to pa se dogaja na slehernem odru, saj gledališki človek ne zraste čez noč. Trde so ure v katerih dozoreva, in leto za letom mineva ko se ugotovi kakšen napredek, da

lahko rečemo o tem človeku, da je postal igravec, ki se je otresel večine odrskih začetniških predsodkov in je zaživel z deskami na katerih poustvarja.

Vsekakor moramo izreči: gledališki družini »Svoboda-Zasavje« vse priznanje za njeno prizadevnost, saj opravlja pionirsko delo med delavci zaposlenimi v trboveljski cementarni in električni, kar je vsekakor tudi lep doprinos k dvigu delavske kulture. — Družina je ponovila »Domna« minulo sredo. — a.

Mladi taborijo...

V starem gradu pri Kostanjevici na Krki je pretekli teden postal zelo živahno in veselo. Prišla je prva izmena obveznikov predvojaške vzgoje krškega okraja na pomladansko taborjenje. Prvi izmeni bodo sledile še štiri, v katerih bo skupno okrog 1500 obveznikov.

Čprav je z zakasnitvijo pomlad, sedaj največ imečkastega dela, vendar je bil odziv v prvi izmeni skoraj stoočetoten. Mladinci so veseli, dobro razpoloženi in z zanimanjem sledijo predavanjem. Površno opazovanje življenja v taboru niti opazil ne bi, da so to obvezniki predvojaške vzgoje, ampak bi bržkone mislil, da je to redna enota JLA. Vsi so občešeni v uniformo, imajo skoraj popolno vojaško opremo in tudi disciplinirani in duha eta popolnoma vojaška. Prvi lotnik je sicer še nekoliko okoren, a preden bodo zastupili tabor, bodo postali kar celji vojak.

Dnevni čas v taboru je smotno razdeljen. Vstajanje je sicer precej zgodno, že ob pol 5. uri zjutraj. Sicer je pa tako boljše, ker v opoedanski vročini je boljše iziti pristo, kot pa se ujeti vojaških veštin. Tudi popoldne imajo svoj delovni program. Na vrsti so razna predavanja, ki bodo mladincem širila njihovo obzorje, istočasno pa izpopolnjevala vojaško znanje. Vsek dan dobijo dnevne časopise in imajo politična predavanja. Vsaka izmena bo obiskala tudi kino predstavo v Kostanjevici, ob zaključku pa bodo imeli kulturno prireditev, ki jo bo priredilo delavsko kulturno društvo »Svoboda« iz Videm-Krškega.

Kaj več o življenju mladincev v taboru boste zvedeli prihodnje.

Pionirji v Krmelju se zahvaljujejo

Uprava osnovne šole in pionirji v Krmelju se javno zahvaljujejo DPD »Svoboda«, ki je z velikim razumevanjem oskrbela pevskemu zboru nove enotne pionirske uniforme. Enaka zahvala nadalje upravnici bifeja »Svobode«, ki je v ta namen tudi prispevala znaten znesek. Pionirji objublajo, da bodo še z večjo vneto in veseljem gojili našo lepo slovensko pesem. Za Titov rojstni dan se bodo spet predstavili občinstvu s samostojnim koncertnim programom.

Zakaj se ne podpisete

Člani stanovanske skupnosti v Hrastniku so nam poslali zanimiv članek o življenju ljudi v novih stavbah na Logu v Hrastniku.

Za tega dopisa ne moremo objaviti zategadelj, ker se člani stanovanske skupnosti niso podpisali. Pozivamo tovarše iz Hrastnika, da nam sporoče svoja imena, drugače dopisa ne moremo objaviti.

Uredništvo

Brežiška knjižnica v novih prostorih

Prejšnjo soboto je bila v Brežicah skromna slovesnost otvoritve novih knjižničnih prostorov domače ljudske knjižnice. Otvoritev je bila v prvomajskem razpoloženju pristrčna in obenem proslava 10. obletnice ustanovitve te važne kulturne ustanove. Slovesnosti so se udeležili številni predstavniki državne uprave, političnih in množičnih organizacij ter zastopniki bralcev. Martijeva in odlična kržičnica tova. Savica Zorko je nazorno poročala o nastanku in delu knjižnice, ki šteje danes nad 2500 dobrih knjig.

Da bi bila dobra knjiga dostopna vsakomur, so osnovali več izpostav in izposojevalnic ter urodili tudi skromno čitalnico. Novo urejena je izposojevalnica odrskih del, ki oskrbuje okoliška društva z dramskimi deli, kar je vsekakor velika pomoč podeželskim odrom. V otvoritveni program so vključili nekaj dobro podanih recitacij in zanimiv prizorček o nastanku knjižnice. Pionirji so v lepi in tekoči besedi, kot delavci lesno-celulozne stroke, kot papirničar in stavec govorili o skupnih naporih in nastanku knjižnice, ki je dragocena pridobitev v kulturnem izživljanju in izobrazbi in jo je zato treba ceniti in spoštovati.

Ob zaključku je predsednik LOMO Brežice tov. Ivan Kolenc pohvalil odlično knjižničarko tov. Zorkovo in njene sodelavce ter obljubil knjižnici vso materialno pomoč.

Želja se jim je izpolnila

Že od jeseni so imeli vaščani v Tepah pod Polšnikom postavljene drogeve za napeljavo električnega toka od transformatorja na Klevišah do njihove vasi, manjkala pa jih je še žica. Pred kratkim pa se je vaščanom njihova želja izpolnila — domači fantje so na okrašenem vozu pripeljali v vas dolgo pričakovano električno žico. Takoj so vaščani pustili delo na polju ter priskočili na pomoč monterjem, da so lahko čim hitreje napeljali na drogih žico, tako da so skonečal delo ravno na predvečer 1. maja.

Domačini so v proslavo dogodka, da jim je prvič zagorela električna luč, in v počastitev delavskega praznika — 1. maja — priredili veselo ljudsko rajanje na Klevišah z godbo in plesom.

Tepljani se ob tej priložnosti zahvaljujejo vaškim odbornikom, ki so mnogo pripomogli, da je ob pomoči delavnih vaščanov sedaj tudi v njihovi vasi zagorela težko pričakovana električna luč, ki so je vsi napredni domačini zelo veseli.

Bizeljskemu rojaku so odkrili spominsko ploščo

V nedeljo, 8. maja, so na Bizeljskem odkrili spominsko ploščo rojaku Antonu Smehu, prvemu snemalcu slovenskega filma.

Zastopniki »Triglav-filma« predstavniki Okrajnega ljudskega odbora Krško, svoje pokojnega in ostale navzoče je pozdravil predsednik KZ Bizeljske Gustav Pečnik. Besedo je predal tovarišu Kavčiču, ki je v imenu »Triglav-filma« osvetlil lik in delo pokojnega Smeha in odkril spominsko ploščo na Zadrženem domu. Množica ljudi je spremljala z zanimanjem potek slovesnosti, na kateri je sodelovala gasilska godba. Venci filmskih sodelavcev pokojnika pod spominsko ploščo in lepa dekoracija pročelja Doma so napravili še posebno dober vtis. Tudi šolska mladina je zapela dve pesmi, na koncu pa se je v imenu sorodnikov zahvalil za spominsko slovesnost še brat pokojnika.

Bizeljčani so ponosni, da je iz njihove srede izšel človek, ki nas je povsod zastopal kot izredno nadarjen in poštvalen filmski delavec. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Lepa je naša pesem

Mnoge naše proslave so čestokrat žrtve naglice, opravljene so kar tako mimogrede, brez večjega vtisa na navzoče. Prvomajška slovesnost v Brežicah pa je bila drugačna. Na kratko smo o njej že pisali zadnjič. Proslava je bila smotna in jo je zlasti lepo zakokročila naša slovenska pesem. In prav zato bomo o njej spregovorili še nekaj besed.

Iz preteklosti, ki sega v leta pred drugo svetovno vojno, se še spominjamo »Vrbenice«, ubranega petja moškega pevskega zbora krškovaških fantov, saj je njihova pesem slovela daleč naokrog. Čas pa je zredil vrste teh pevcev in razen nekaj posameznikov je ostal ta pevski zbor samo še spomin. Da, spomin, a vendar takšen, ki spet budi v nas upanje. Združeni pevski zbor fantov in mož iz Sel, Krške vasi in Brežic nas je z gojitvijo lepe slovenske tradicije, ki žal zamira, z narodno pesmijo sedaj spet resnično razveselili. Ob njej smo se spomnili večernega fantovskega petja na vasi, zanosnega petja »iz roke«, v partizanih padlega pevovodje Ivana Kobala in prijetnega pevskega doživlja na Planini na Gorjancih ob odkritju spomenika padlim, ki so ga postavili Sevnčan. Vsega smo se spomnili, in to s tistim notranjim ganjenjem, ki ga lahko ustvari le domača pesem. Njihov pevovodja Baškovič jih je neopazno zahr-

žil in povezal v celoto, v kateri je dovolj posameznih glasov tudi za težje, zahtevnejše reči. Lep, obetajoč začetek!

Kdor pa je slišal drugi, »nočni del« koncerta, ki je bil zaradi svojstvenega okolja, lepote noči in dobre volje kakor do gošek pod lipo ali za vasjo — nam bo to še krepkeje pčrdil. Saj je bilo to po nočeh razgrajanja in kričanja brežičkih ponočnjakov prvič nekaj, kar te je prijetno zbudilo iz spanja. Tudi za to »nadaljevanje petja« v lepi prvomajski noči, ki je bilo morda še bolj naše, pozdrav prazniku delovnih ljudi — pevcem in solistom pa za užitek pristrčna hvala. Brežičan

Kapele pri Dobovi

Množične organizacije v Kapelah bodo priredile v nedeljo, 15. t. m., skupno proslavo 10. obletnice naše osvoboditve ter 10-letnico vrnitve prisilne izselitve prebivalstva. Na slovesnosti bodo sodelovali gasilci, njihova godba na pihala in pevski zbori. Ta gasilska godba je ena izmed najstarejših godb, pa ne samo v krškem okraju, marveč tudi v Sloveniji, saj bo preteklo kmalu 110 let njenega delovanja. Tako sodelujejo v njej kar tri generacije Staničev: oče, sin in vnuk. KUD v Kapelah pa ima kar tri pevske zборе: moškega, ki je po okraju s svojimi nastopi že znan, nadalje ženski in mešani zbor, ki se bosta v kratkem predstavila z moškim zborom na samostojnem koncertu. Nadalje ima KUD v Kapelah ljudsko knjižnico, ki bo lahko zažela povpraševanju po knjigah prebivalcev sednjih vasi, če bo dobila potrebna sredstva za nakup novih knjig.

Ko bo Dom, ki ga gradijo gasilci s KUD, skonečal, bo proslavetno delo v Kapelah lahko še bolj zaživele.

Vse, ki so spremljali naše ljudi v času izselitve, bili med našo osvobodilno vojno v mislih z njimi pri njihovih tegobah, ter vse, ki so jim pomagali in jim dajali poguma in prvi dobi obnove po vrnitvi iz tujine, vabimo, da se te slovesnosti jutri udeležijo. D. V.

Ceste bo treba popraviti

V Brežicah je na cesti od savskega mostu do železniške postaje in na delu republiške ceste do bolnišnice cestišče asfaltirano. Zaradi lanskega letnega deževja in zaradi zime je asfalt močno poškodovan, tako da so številne jame na cesti predmet upravičenega negodovanja voznikov. Kakor smo izvedeli pri cestnih organih, bodo pričeli ta mesec s popravilom asfaltne obloge. Mnenja smo, da s takimi popravili ni odlašati, ker se obloga vedno bolj kvari.

Nevaren požar v Zakotu

Pred dnevi je izbruhnil nevaren požar na gospodarskem poslopiju Jožeta Vebleta iz Zakota pri Brežicah. Poslopje, ki je bilo pred nedavnim zgrajeno, in zaloga lesa, kakor tudi orodje, je pogorelo do tal. Uspešna takojšnja pomoč domačinov in pozneje brežičkih gasilcev je preprečila, da se ogenj ni razširil še na sosednje objekte. Ogenj, ki je napravil nad 600.000 dinarjev škode, je povzročil mali otrok, ki se je igral z vžigali-

cam. Škoda je krita le delno, saj je bilo poslopje zavarovano le za 50.000 din.

Ob tej nesreči, ki bi bila lahko še večja, ponovno ugotavljamo, da je treba paziti na male otroke, da poslopja še vedno niso pravilno in zadosti zavarovana in končno, da naj pristojni faktorji posvetijo vso pozornost urejanju vodnjakov, cistem in vodovodnih napravam za gašenje požarov.

Mladina in telesna vzgoja

Telesna vzgoja je zlasti med našo mladino precej pereče vprašanje. Poklicani so se že dosti prizadevali za razcvet dobre in zdrave telesne vzgoje, mnogo je bilo že govorenega in pisanege o tem važnem problemu, vendar so uspehi največkrat izostali. Ni se nam posrečilo, da bi telesna vzgoja res posplošila. Ker pa je ta vzgoja izredno pomemben člen splošne vzgoje v naši družbi in ker služi namenom socialistične izgradnje pri nas, se je treba v to vprašanje temeljiteje pogledati in storiti še mnogo več, da bo postala ta vzgoja vsestranska in resnično naša — ljudska. Potrebno je, da posebno naši mlajši generaciji posredujemo telesno vzgojo tako, da bo le-ta doumela njen izreden pomen za življenje vsakega posameznika.

Telesna vzgoja je umetno sredstvo za znanje, zato je hkrati tudi znanstven problem, ki terja nenehno proučevanje in izpopolnjevanje. Pri nas služi — kot smo že rekli — čim bolj socialistično izgradnji, zlasti še gospodarske. Prav zaradi tega je telesna vzgoja za nas z ekonomskega, obrambnega in tudi ideološkega stališa zelo zanimiva, sama po sebi pa tudi priklupna. S pravilno telesno vzgojo od-

stranjujemo najrazličnejše pojave v našem življenju, kot so to n. pr. nesreče pri delu, počasnost, slaba fizična razvitev, bolehnost in podobno, kar vse močno zavira razvojni tempo našega gospodarstva. Edino z dobro telesno vzgojo bomo lahko odpravili neprevidnost, nespretnost in še druge nevarne pojave, ki tako čestokrat tepejo in tarejo človeka v življenju. Vse to in še marsikaj drugega bomo odpravili s pravilno telesno vzgojo človeka. Toda kolikokrat grešimo proti naši mladini, ki se želi udeleževati na tem važnem področju, a suhoparnim in za duha mučnim izvajanjem telesnih vaj. Kolikokrat se zgodi, da različni, največkrat konservativni tovarši bivšega »Sokola« v naših telovadnih društvih zagovarjajo linijo izključno telovadnih vaj in ne dovoljujejo naši mladini vsestranske izživljanje tako v izvajanju potrebnih telovadnih vaj kakor tudi v telesnovzgojnih igranj in v športu, ne zavedajoč se, da s svojimi konservativnimi stalištem zavirajo naš družbeni razvoj in napredek. Zavedati se namreč moramo prav vsi, da nam interesi naše družbe narakujejo množično, kolektivno delovanje v športu, telesni vzgo-

ji in kulturi, kajti prav to področje je tisti prostor, kjer lahko vršimo tiste naloge, ki jih narakujejo naši politični in gospodarski interesi. Ravno tu lahko dosežemo to, da bomo preko najprimernejših in raznovrstnih oblik telesne vzgoje vplivali na tiste posebnosti posameznika in kolektiva, ki so odločilne za oblikovanje osebnosti našega socialističnega človeka. Dobra telesna vzgoja je izrednega pomena za formiranje značaja človeka, ki se razvija.

Vseh teh momentov se pa vsi premalo zavedamo. Organizacija naše mladine, to je Ljudska mladina se je tu in tam sicer poslužila telesne vzgoje kot sredstva za poživitev svojega delovanja, toda niti od daleč ni uporabljala te oblike delovanja za širjenje svojega vpliva in programa na posameznika in na vse kolektive. Preko takih oblik dela bi mogla Ljudska mladina in ostali čimleži vplivati na razvoj in rast slehernega pripadnika. Seveda pa naša telesna vzgoja ne sme biti brez socialistično-etičnih in idejnih načel. Temeljiti mora na organiziranem in množičnem izvajanju teh načel z razlikovanjem smotnosti in anarhije v telesni vzgoji. Možnost udeleževanja mora dati stotinam in tisočem, zato pa je potrebno organizirano društveno življenje, ki istočasno terja ne samo zunanjo, marveč tudi notranjo disciplino. Osnovna principa, na katerih mora sloneti naša vzgoja, sta

načelo demokratičnosti in množičnosti z izključitvijo kakršnih koli posebnih pojmovanj posameznikov, kjer sme po načelih anarhije delati v društvu vsak kar hoče. So še med nami ljudje, ki tako razumejo pojem demokracije. Telesna vzgoja pa mora biti raznovrstna in taka, da najde vsakdo svoje mesto v njej, zato je vsako ozko, enosmerno delovanje društev škodljivo za naš razvoj. Ne smemo nadalje trpeti v društvih klubstva, profesionalizma, razvijanja šovinizma in podobno. Vse te pojave naj prepreči dobra zunanja in notranja demokratična disciplina v naših društvih, ki bo hkrati znatno pripomogla k hitrejšemu napredovanju na vseh področjih.

Če se pomudimo na primerih naših sedanjih telesnovzgojnih in športnih društev, lahko takoj ugotovimo, da so med njimi nasprotja in nejasnosti. Velika večina razume udeleževanje v športu kot za dobre rezultate na telovadnih in podobno. Ker pa je število tistih, ki lahko dosežejo dobre in vidne rezultate, omejeno, je povsem razumljiva možnost, da kaj rado pride do primerov šovinizma, profesionalizma itd. To pa nima vzgojne vrednosti, kajti vsi vemo, da so naši vrhunski športniki prečestokrat negativni elementi za stvar socializma, da so vdani in dostopni za različne kvarne vplive in tudi za antisocialistična dejanja. Seveda pa s tem ne moremo reči, da je

treba šport zatreti, pač pa moramo usmeriti in naravnati tako, da bo skupaj s telesno vzgojo vzgojen element, ki ga bomo posredovali najširšim krogom. Tudi mi smo za rekorde, toda to naj bodo rekordi socialističnega športa in izraz mladinske potrebe. Postavljamo pa zahtevno, da naj bo tisti, ki goji šport, zaposlen in nikakor ne sme biti profesionalist. Šport naj bo samo dopolnilna dejavnost, razvednilo, usposabljanje človeka za lažje opravljanje poklicnega dela, sredstvo za krepitve telesnega zdravja itd. — in tak šport naj podpira TVD »Partizan«. Vemo, da mladine v njenem hotenju in prizadevanju ter željah ne moremo ustavljati, zato ji dajmo, kar želi in hoče, toda v oblikah, ki so svojstvene in koristne za našo družbeno ureditev.

Telesna vzgoja naj bi se razvijala nekoliko po tehle principih: 1. načelo enotnosti vzgoje — telesna vzgoja ne sme biti element vzgoje zase; vzgoja v šoli mora biti vsak dan povečana tudi s telesno vzgojo; 2. načelo enotnosti telesne vzgoje — pri nas naj bo ena sama telesna vzgoja, ki ima razne oblike udeleževanja; razlike se pokazajo po metodi dela. Dosej smo imeli Zvezo športov in Partizana, ki sta umetni tvorbi in sta zato nepotrebni (pripomba: uredništvo lista ne soglaša z mnenjem, ki ga izraža pisec članka v tem stavku); 3. načelo demokratičnosti; osnovna de-

javnost naj se razvija tam, kjer so ljudje; splošovanje organiziranosti in disciplinirano urejenega življenja z uvedbo takih oblik, ki najbolj ugaajo članom; vadiatelj je treba rekrutirati iz mladinskih organizacij, toda ne tako, kot se je dogajalo; postavljeni so bili za vršitev te naloge ljudje, ki niso imeli osnovnih pojmov o taki vzgoji — vadiatelj mora namreč poznati tudi duševnost ljudi, ki pridejo k telovadbi; to je nujno potrebno, da telesna vzgoja ne bo povečala duševnega napora mladega človeka.

Kako naj torej teče ta dejavnost? Težje dela bo v komunah, kajti tudi komunne bodo organizirale to dejavnost. To se zlasti, ker je ta dejavnost sestavni del našega ekon. življenja in zaradi tega ne moremo iti mimo nje v novih oblikah našega družb. življenja in upravljanja. Telesna vzgoja se bo morala vršiti zato na sami vasi, na terenu. Tukaj si bomo izbirali najrazličnejše oblike dela. Vadiji bomo po oddelkih v posameznih telovadnih in športnih področjih, nato skupaj po posameznih področjih, poslužili pa se bomo specialne vadbe v športu, ki nestopa kot telovarna oblika. Ne bomo pospeševali sekcij, ker je to zoževanje okvira dela. Posebna ali specialna vadba mora biti dostopna vsem, to pa ne bi bila, če bi imeli sekcije.

(Nadaljevanje prihodnje)

Naša mladina rada bere

Josip Brinar

PIONIRSKI KOTICEK

Nadaljevanje

15. Kako je volk ribe lovil

Pritisnila je ostra zima, da je zeblo kamne ob cesti. Zabrekli obličje lune je plaval po neboskionu, ki je bil jasek ko ribje oko. Neštevilne zvezde so se iskrite in trepetale, kakor da jih stresla silen mraz. Po drevju in grmovju je se bleščalo ivje... In takrat je dejala Zvitorepka pretrganemu volku: »Hajdi na lov, brate volk, današnja noč se bo dobro ribarilo!«

Volku je bilo to prav pogodu, zakaj okusne ribice, ki jih je bila lisica zadnjič njemu spekla, mu niso šle iz glave. In napotil se je samodrug ven v strupeno zimo ter hodil po opolskem snegu dalje in dalje, dokler ni dospel z lisico do začenega ribnika. Voda je bila sicer zamrzla čez in čez, toda logar, v čigar najemu je bil ta ribnik, je prebil na enem mestu led, da so dekletke mogle zajemati vodo. In ravno zato je ležala na bregu lesena vedrica. Lisica je vse to dobro izprehala. Privlela je torej volka k luknji, zvalila vedrico blizu ter jo privzela volku na košati rep.

Lakotnik se je čudom čudil ter naposled vzkliznil: »Kaj zlomka delaš, kuma...? A Zvitorepka ga je pogledala tako očitajoče, da se je kar zdrzil. Zatorej je kar tiho in ponižno dostavil: »Mila mi kuma, čemu mi bo ta lična škaticla na repu?«

»Sto pripravo se loviš ogorčlj, mu je rekla Zvitorepka. »Na ta način jih bova polovila kar vse naenkrat. Zdaj pa je lepo zlagoma pomoči rep v vodo in čakaj mirno, da bo vedrica polna rib!«

Lakotnik je pomolil rep v vedrico vred v luknjo v ledu in mrzla voda se je zgrnila nad tem čudnim sakom. Lisica pa je šestovila okoli ribnika, mrmrala nekaj nerazumljivega predse ter zdaj zdaj zapuhala po ledu: »Šššš! Šššš!«

»Kaj šmenta zopet počenjaš. Zvitorepka?« je vprašal volk.

»Saj vidiš, da ti ribe zganjam,« ga pouči lisica. »Le počakaj še majceno, a kadar te bo jel srbeti rep, mi povej!«

»Oh, vedrica je grozno težka. Pogledj, pogledj, če se je že navlečlo dosti rib!«

Zvitorepka stopi bliže, pogleda skozi led ter vzklizne: »O, jemnasta, vse črno jih žvižga okoli repa! Najmanj trideset jih je že v vedrici. Ravno zdajle je spet priplaval ena, in kako velika — ščuka je. Ščuka! No, zdaj pa je potegnil vedrico kvišku, volk!«

Lakotnik se je uprl z vsemi štirimi, da bi vzdignil vedrico. Glasno je zapraskotala in zaškrtala nova ledena skorja. Toda združila se ni. Volkov rep je tical v njej trdno kakor zagoda...

»Pst, strček volk!« počepta lisica. »Počakaj še nekaj hipov.«

Pripodila se je pravkar tropa potstvi. Gotovo jih je sto. Tudi te morava ujeti! Le lepo tiho drži, da nama jo ne popihajo!«

Volk je nehal vleči, a lisica je tako dolgo besedila, dokler se ji je zadelo, da je led že dovolj debel in močan. Danilo se je že in rdeč trak je se polzati planine. Ko je lisica vnovič opomnila odrevenelega ribiča, »Zdaj pa že dosti dolgo čakaš, gotovo si se že naveličal! Potegni torej vedrico iz vode!«

Lakotnik je vlekel kar se je dalo, toda vedrice ni mogel nikakor dvigniti. »Oh nesreče — predolgo sva čakala, nabralo se je toliko rib v vedrici, da je sama nikdar ne izvlečeva. Oh, da bi nama prišel kdo pomagati!«

Volk je napenjal vse svoje moči in se zaletaval. Da mu je pot kar kurkoma lil po čelu in sencih. Toda bilo je vse zaman. »Le nikar se tako ne muči, brat moj mili! Čak! Jaz grem

Nagradna besedna unanka iz prejšnje številke

V 18. številki našega lista smo prinesli za naše pionirje nagradno unanko — predstavljamo s črkami opremljenih opek ki dajo, pravilno razvrščene znan slovenski pregovor. Pri tisku te unanke pa so se posamezne črke na opekah tako slabo odčitale, da niso čitljive in jih moramo zaradi tega danes še enkrat ponoviti. Črke na posameznih opekah se glasi po vrsti takole: O, T, EKS, DOS, OST, MLA, ERI, NOR, EKI, KAC, JAR, CEZ, EM, TJE.

Če zložke teh črk pravilno razvrstite, dobite znan slovenski pregovor. Za rešitev te besedne unanke prelagamo iz navedenega vzroka vposlanje navedenih odgovorov do nedelje, 15. maja opoldne, do katerega dne naj nam pionirji prinesejo ali pa vpošljejo rešitev te unanke.

Izrečani pionir ki bo pravilno rešil to unanko bo dobil, kakor smo že zadnjič omenili, lepo mladinsko knjigo od uredništva »Zasavskega tednika« v spomin.

REŠITEV

NAGRADNE SKRIVALNICE

Na našo nagradno skrivnico, ki smo jo pridobili v prvomajski številki našega lista, smo prejeli od naših pionirjev in pionirk toliko pravih rešitev, da smo kar strmeli. Zlasti pionirji in pionirke iz Posavja (krškega okraja) so nas skoro dobesedno zasuli s svojimi pošti. Vsi so našli v skrivnici tretjo štorjko ki čepi na svojem gnezdu. — Vsem našim marljivim pionirjem priskrba hvala za pošto in lep pozdrav!

Strogi žreb je prisodil nagrado tokrat za pravilno rešitev naše skrivnice pionirju Milanu Rihterju, učenec 3. razreda osnovne šole v Sromlah pri Brežicah, kateremu bomo knjigo darilo zaradi oddajnosti njegovega doma od našega uredništva poslali po pošti. Uredništvo

klicati na pomoč!« ga je tolažila lisica in jo odkurila proti vasi. In res — Lakotnik je povsem mirno čakal pomoči. Niti na um mu ni prišlo, da bi mu lisica utegnila napesti kako novo gorje ter da gre sedaj pravzaprav samo za njegov rep, če gorki jug kmalu ne odmeče debelega ledu.

Naposled — minila je že debela ura — je zagledal od daleč lisico. Ki je naglo tekla sem od vasi, držeč v zobeh pečenega kapunka, ki ga je bila izmaknila materi županji iz kuhinje in je hitela z njim čez širno polje. Ko jo je zagledal gospodar ter jo uili s svojimi hlapci in psi v sled za predrzno tatko. Lisica je sicer tekla, kar se je dalo, vendar so ji bili psi kmalu za petami. Razjarjena ščeneta so ji lajala in bevsala že prav tik za hrbtom, a na grču so se tudi že prikazali hlapci s kosami in cepci. Zvitorepka ni pomišljala dolgo, marveč je planila naravnost na led ter je naglo oddrsala čez ribnik — mimo vihraja je v viličila zasmehljivo volku: »Drage bodo ribe, drage, brate Lakotnik — plačal jih boš s svojo kožo!«

Lisica je izginila onstran ribnika v goščavo, a volk je ostal priklenjen na ledu, sredi svojih neprijateljev, ki so se zgrinjali od vseh strani na njega, ne brigajoč se več za ubego lisico. Groza in strah sta prešinila Lakotnika. S podvojenim močjo je vlekel svoje primrzlo omelo, toda vse zaman — niti za las se ni premaknilo.

Tedaj pa je pridrvel do ribnika prvi hlapec. Z visoko povzdignjeno koso je planil nad volka, a na opizkem ledu mu je izpodrsnilo, da je zviška telebnil na tla. Kosa, ki jo je vhitel v rokah, mu je odletela ter zadela tako nesrečno ob volka, da mu je mahoma odrezala primrzli rep! Lakotnik se je sicer s tem rešil gotovo smrti, a izgubil je svoj lepi košati rep, ki je običajl v ledu. Ves premrzel in razjarjen jo je popihpal v gozd. Ljuto zabavljajoč čez ves svet, posebno pa na Zvitorepko.

IZ HRASTNIKA

Tek svobode. V nedeljo, 8. maja, so priredili v Hrastniku »Tek svobode«, ki je bil pod pokroviteljstvom Socijalistične zveze. Tečaj so se udeležili pripadniki športnih in partizanskih društev ter šol iz Hrastnika in Do'a. Po številu okrog 150. kar je za Hrastnik premalo. Udeležba je bila najboljša z Dola, dobra iz Spodnjega slaba iz Zgornjega Hrastnika za kar odgovarjajo posamezni voditelji. — Najboljši uspeh so imeli Do'ani, ker so se za tek dobro pripravili. Prej tekom je nagovoril udeležence »Tek svobode« iz izpodbujajočimi besedami predsednik Socijalistične zveze tov. Jože Klančnik.

se je gospod Gilderheim odpravil.

Toda v tem kratkem času med odhodom trgovca z diamanti in vrnitvijo tajnega policista se je marsikaj zgodilo. Komaj je prišel Gilderheim do tajnega policista, sta z drugega konca ulice prihitela dva moža: prvi je nemudoma stopil k hiši št. 93, odprl s ključem vrata in vstopil. Drugi mož mu je sledil. Na njuni kretnaji ni bilo opaziti ne negotovosti ne skrivanja. Lahko bi ju šteli za dolgoletna najemnika v hiši, takda samo ob sebi razumljivo je bilo vse njuno vedenje.

Ne celo pol minute kasneje ko je vstopil v hišo drugi mož, je prišel iz iste smeri še tretji mož. Se ustavil pri hiši odprl vrata z isto hladnokrvno brezbriznostjo ki jo je bilo opaziti pri prvem prišelcu. In vstopil.

Tri minute pozneje sta bila dva od treh mož zgoraj v prvem nadstropju.

Z nenavadno okretnostjo je potegnil prvi mož iz svojih žepov dve jakleni steklenici. Spretno pripravljeni nanje gumijaste cevi in sestavi spalniki s svetilko. Drugi pa je medtem razložil po tleh majhno zbirko izredno finega in dovršeno lepega orodja. Oba sta molčala. Ležala sta plosko na tleh, ne da bi luč, ki je gorela pred blaznjo, ugasnila. Nekaj časa sta delala molče. Ko je močnejši od obeh zagledal ogledalo, ki je bilo pritrjeno na stropnem robu

nasih Zasavskih krajev

TRBOVLJE

Nova slaščičarna. — Pred nedavnim je odprla mestna Pekarna in slaščičarna v Trbovljah, ki upravlja pekarno na Partizanski cesti in slaščičarno na Ulici 1. junija. Še eno slaščičarno, in sicer pod Kolonijo 1. maja (na Tereziji) — Te nove pridobitve so ljudje veselili. Zlasti se pionirji in cicibani.

Gostovanje dijakov iz Brežic. — Pred kratkim je gostovalo v Trbovljah mladinsko KUD z brežiške gimnazije V Domu »Svobode II« v Zg. Trbovljah so gostje dvakrat uprizorili igr »Beneški trgovci«. Prva predstava je bila namenjena dijakom nižjih razredov trboveljske gimnazije, druga pa višješolcem in ostalim Trboveljčanom.

Klek. — Tudi na Kleku so pred dnevi uprizorili v Prosvet-

nem domu »Tončke Čeče« gledališko igr, in sicer so dali domači igralci »Težko uro«. Vastani so bili z uprizoritvijo zadovoljni.

Gradbena dejavnost. — V trboveljski dolini je tudi letos živahna gradbena dejavnost. Tu zidajo več novih stanovanjskih blokov za rudarje in ostale delovne ljudi, poleg tega pa nadaljujejo v Trbovljah z gradnjo močnega Delavskega doma, ki bo ena izmed najimpozantnejših stavb v naši republici. Nadalje gradijo v Zg. Trbovljah moderno, 50 metrov dolgo športno kopališče. Prav tako gradijo v mestu novo gorsko cesto, ki bo trboveljsko dolino povezovala s Klekom in dalje s Čebinami in Partizanskim vrhom. — Dela na vseh teh gradbiščih dobro napredujejo. (on)

Krmelj v zelenju in zastavah

Za delavski praznik si je Krmelj nadel slavnostno obleko. Vseposod so plapolale zastave, hiše pa so bile okrašene z zelenjem.

V Krmelju je bila glavna proslava 1. maja popoldne. Slavnostno akademijo je pripravila »Svoboda« s svojimi skupinami. Tokrat se je prvič predstavil mešan pevski zbor, ki je po večmesečnem delu dokazal, da z ljubeznijo goji tudi delavske in borbene pesmi. Lep je bil pogled na 40 pionirjev in pionirk, oblečenih v enotne obleke, ki so zapeli tri izbrane pesmi. Tudi govor direktorja rudnika tov. Jožeta Heglerja so ljudje pazljivo poslušali.

Po akademiji se je razvila priskrba zabava. V ponedeljek in torek je bil Krmelj domala prazen. Vse je odhitelo v hribe.

IZ ZAGORJA

Sedaj pa zares. — Prejšnjo nedeljo je ponovno oživel pri-ljubljeno kopališče na Izakah nad Zagorjem. Na ta dan so se odprla vrata kopališča in sprejela ljubitelje kopanja.

Zal pa so bili prvi kopanci malo razočarani. Kopališče je namreč prav tako kot lani — nepobedljivo in je za silo očiščeno. Kajpak so se spraševali, ali res ni mogoče urediti kopališča. Že lani smo napisali, da bodo na Izakah začeli graditi nov plavalni bazen, ki bo mnogo večji od obeh dosedanjih. Ker ni bilo dovolj denarja, so morali gradnjo odložiti. Letos pa vse kaže, da bodo začeli. Prva sredstva so pripravljena. Zemljišče, kjer bodo zidali nov bazen, si je ogledala komisija in dala gradbeno dovoljenje. Zato smemo pričakovati, da bodo Zagorjani poleg Počitniškega doma rudarjev dobili še nov, sodoben plavalni bazen. Do tedaj pa se bodo morali Zagorjani zadovoljiti še s starim kopališčem.

Zbori volivcev v Zagorju. — Prejšnji torek so se v Zagorju začeli zbori volivcev, na katerih so volivci razpravljali o letošnjem občinskem proračunu. — Letošnji proračun se nekoliko razločuje od lanskoletnega. Lani je občina namenila precejšnja sredstva za novogradnje, letos pa je večji del sredstev namenjen za prosveto, socialno skrbstvo in drugo. — O zborih volivcev bomo še poročali.

Spominsko ploščo so odkrili. — V nedeljo, 8. t. m., so v Kolovratu nad Izakami odkrili spominsko ploščo padlim parti-

zanom. Na slovesnost je prišla tudi godba na pihala topiške »Svobode«, ki so jo domačini priskrbo pozdravili.

Gospodinska šola v Zagorju potrebuje nove prostore. — Po-uk na zagorski gospodinski šoli bo nekoliko podaljšan zaradi tega, ker se je lani začel nekoliko kasneje kot na ostalih šolah. Letos obiskuje gospodinsko šolo 23 deklet, ki bodo dobila precej gospodinskega znanja. Zal pa šola v sedanjih prostorih ne more uspevati, ker so obitno premajhni. Če bo le mogoče, bodo prihodnje leto našli za šolo nove, večje prostore.

IZ BREZIC

Slivn'kova pekarna v Brežicah je v maju ponovno pričela obratovati v splošno zadovoljstvo prebivalcev. Zdravo tekmovanje z Mestno pekarno bo kar koristno za potrošnike.

Delikatesna trgovina, moderno urejena, je nujno potrebna v središču mesta saj je že pred vojno dobro uspevala. Stalno naraščanje prebivalstva, posebno še z naseljevanjem številnih družin pripadnikov JLA in razvoj tujskega prometa narekuje potrebo take trgovine. Specialne trgovine, kjer je izbira mnogo večja, so vedno donosne. Ako dobro uspevajo kar tri posebne trgovine, bi uspevala tudi specialna delikatesna trgovina. Prostor bi se že našel, samo podjetnosti je treba. Za zgled naj nam služi moderno urejena delikatesna trgovina v Kamniku, ki jo je odprlo tamkajšnje grosistično podjetje »Koča«.

Črpalke za nafto in bencin na pločniku pred glavno špecerijsko trgovino nikakor niso na primer-nem mestu. Smrad od bencina in nafte še bolj pa smrdeči dim od kamionov in avtobusov ravno pred vhodom v živilsko trgovino — niso higienski. Velika prometna ovira na pločniku pred trgovino je posebno ob tržnih dnevih ko so ob vrati strani vhoda kuni kole, tako da ostane le ozek prostor do črpalke zlasti kadar črpači. Tisti valiki črni oljasti madeži na ploščadi, ki jih še kole-prenaša dalje tudi nso prav nič v okraju mestu.

»Dragi George, jaz sploh nisem ropotal,« mu je odgovoril. »Ko bi bil stal ob samem hišnem vходу, ne bi mogel ničesar slišati. Res, vrata sem zaprl prav tako tiho, kakor sem jih odprl.« Zneješi mož na tleh se je smehljaj.

»To je bilo vsekakor lahko zate,« je dejal.

»Zakaj?« je vprašal drugi. »Ker jih sploh nisem zaprl; ti si vendar prišel takoj za menoj!«

»Ko mu tovariš ni takoj odgovoril se je ozrl k njemu; srečal se je z njegovim osuplim pogledom.

»Odprl sem vrata z svojim ključem,« je zategnjeno odvrnil mladši mož.

»Ti si odklenil...?« Mož, ki mu je bilo ime George, je nagubal čelo. »Ne razumem te. Callidino! Pustil sem vendar vrata odprta in ti si prišel takoj za menoj. Odklenil sem naravnost semkaj in ti si šel za menoj.«

Callidino ga je gledal in majal z glavo.

»Vrata sem sam odprl s ključem,« je rekel mirno. »Če je kdo za teboj vstopil — no, potem moramo vsekakor pogledati, kdo je bil to.«

»Ti misliš...?«

»Mislim,« je rekel mali Italijan, »da bi bilo skrajno nepriljetno, če bi bil ob tej nepriljetni priložnosti navzoč še kakšen tretji gentleman.«

»Vsekakor! To bi bilo usodno,«

»Zakaj?«

Do črpalke na primernejšem mestu bi bil koristen cevovod, da bi se izognili pretakanju iz sodov.

Na pločnikih po mestu ponekod zastaja voda v plitvih jami-ah na okruženem betonu. Z malimi stroški bi to lahko popravili. Upajmo, da bo še marsikaj drugega urejeno do letošnjega občinskega praznika, saj so ob lanskoletnem praznovanju, zlasti pri Prosvetnem domu in še drugod, prenehali z deli.

Z DOLA PRI HRASTNIKU

Družinska slovesnost. — Pretečeno nedeljo so se zbrali člani enega najstarejšega kmetskega rodu na Dolu pri Hrastniku, to je Klemenovega, po domače Zagorjevega. Ta rod sega v 16. stoletje nazaj. Sedanji gospodar v matični hiši Lojz Klemen je obhaja 60-letnico in povabil na Dol vse živeče Klemenove. Odzvalo se jih je povabilu okrog 70. Zbrali so se pri matični hiši. Sli so najprej na pokopališče počastili svoje rajne prednike, nato pa v dvoranu Gasilskega doma na skupni zbor, ki ga je vodil najstarejši član Klemenovih — Jaka, znani, večkrat odlikovani hrastniški partizan, častni član dolskega in sedanji predsednik hrastniškega Gasilskega društva itd. Značilno je, da je bilo od Klemenovih okoli 15 v partizanih, vsi so pa čvrsto sodelovali pri gibanju Osvobodilne fronte.

Oba sta zbegano pogledala okoli sebe, kajti glas, ki je brez vsakega sledu razburjenja vprašal, je prihajal od tretjega moža. Ta je stal ob vratih v kotu sobe, kjer je bil zavarovan pred nepoklicanimi očmi z ulice.

Bil je v večerni obleki z lahkim plaščem preko roke.

Moža nista mogla presoditi, kakšen je ta človek, kajti črna maska mu je zakrivala obraz od čela do brade.

»Prosim, ne ganite se,« je rekel. »Ne imajte revolverja v moji roki za grožnjo. Nosim ga le v samoobranbo in priznam, mi boste, da sem v teh okoliščinah in glede na svoj skrajno koščljivi položaj več kot upravičen, da uporabim ta varnostni ukrep.«

George Wallis se je pritaženo zasmeljal.

»Gospod,« je dejal, ne da bi spremenil svoj položaj »vi ste morebiti mož po mojem sreču, toda bolje se bom spoznal, če mi natanko poveste, kaj pravzaprav hočete.«

»Učeti se hočem,« je odvrnil tujec. »Stal je na mestu in opazoval oba z očitnim zanimanjem. Skoz luknji maske je gledalo dvojje živahnih, ostrih oči.

»Nadaljujte z delom, prosim,« je rekel. »Bilo bi mi zelo nepriljetno, če bi vas motil.«

Nadaljevanje sledi.

Edgar Wallace

MELODIJA smrti

Ko je ponedel, 27. maja 1911, stražnik na svojem obhodu po dolžnosti pregledal vrata in ključavnice juvelirske trgovine Gilderheim Pascoe & Comp. v Little-Hatten-Gardenu, ni nič vzbudilo njegove posebne pozornosti. Do devetih zvečer sta se gospod Gilderheim in njegov prvi knjigovodja mudila v trgovini; poljski uslužbenec ki mu je bilo v dolžnosti siliti za nenavadnimi dogodki, je bil mnenja da je luč v oknu prvega nadstropja vredna njegove uradne pozornosti. Povzpel se je v prvo nadstropje, da bi dognal, zakaj je okno razsvetljeno. Sedemindvajsetega je bila sobota, ko trgovski šef in nameščeni po navadi najkasneje ob treh skončavajo svoje poše.

Gospod Gilderheim, pritažen mož, je na trkanje pohitel k vratom in zgrabil za revolver, ki ga je imel za vsak primer v žepu. Zelo si je oddahnil ko je videl, da ne gre za nobeno vzemirljivo pustolovščino, marveč le za razgovor z znanim mu poljskim uslužbencem. Povedal mu je, da je dobil iz Amsterdamu pošiljko diamantov in da je hotel kamne, preden pojde domov, se soriatiti. Ko se je policist še malo pošalil, čes

kako zapečljivo privlačni bi utegnili biti šestdeset tisoč funtov vredni diamanti za brezvestne »temne sile, je spet odšel.

Pet minut pred tri četiri na deset je gospod Gilderheim zaprl drage kamne v veliko blagajno, pred katero je noč in dan gorela električna luč. Na to je v spremstvu svojega uslužbenca odšel iz hiše št. 93 v Little-Hatten-Gardenu in se odpravil v smeri proti Holbornu.

Službujoči stražnik mu je želel lahko noč in poljski uslužbenec v civilu ki se je mudil na holbornskem koncu ulice, je izmenjal z njim še nekaj besed.

»Ste vso noč v službi?« ga je vprašal gospod Gilderheim medtem ko je njegov uslužbenec poklical voz.

»Da, gospod,« mu je odgovoril policist.

»To je dobro,« je dejal trgovec. »Zelo drago bi mi bilo, ko bi hoteli prav posebno paziti na moje hišo. Malo se bojim, ker sem pustil v blagajni toliko dragocenosti.«

Policist se je smehljaj.

»Mislim, da vas ni treba skrbeti, gospod,« je dejal in se vrnil k hiši št. 93, medtem ko

7 DNI po svetu

Evropa proslavlja te dni desetletnice zmage nad nacizmom. Proslavljajo jo tudi vsi oni narodi ostalih celin, ki so dali v drugi svetovni vojni svoj krvni delež na oltar svobode in neodvisnosti.

In vendar se ob tej pomembni obletnici ne moremo znebiti tegobnih misli, ki nam jih vsiljuje sedanji položaj v Evropi in po svetu. Politika dveh svetovnih blokov, vzhodnega in zahodnega, se je namreč v omenjenem desetletju tako okoreninila pri dobrih delu evropskih in neevropskih držav da je nudo oslabila mednarodno sodelovanje in umetno zgradila med njimi »železno zaveso«. Namesto prizadevanj po zblizanju ne glede na družbeno-ideološke razlike, ki pomenijo v bistvu povsem notranjo zadevo posameznih držav so se rodile težnje po vojaških paklih in ideološko-obrambnih organizacijah, ki so šle bolj za oviranje mednarodni položaj.

Toda usoda nam je poskrbela še za večjo zgodovinsko ironijo. Najmočnejša propagandna vira je zajela prav ona dežela, ki bi jo zavezniki-velesile moral v duhu potsdamskih sklepov denacionalizirati in jo pripraviti na resnično demokracijo, mirno, ljubevno in človekoljubno življenje Nemčija je postala preživetni zajetek Razdeljena na vzhodni in zahodni del je bila izpostavljena blokovskim vplivom in se je v tem duhu tudi razvijala. Zahodna Nemčija se je v desetih letih navezala na zahodne sile, Vzhodna Nemčija na na SZ in države vzhodne Evrope.

Položaj se ni prav nič zboljšal zadnje mesece, ko so trezni vodilni politiki obeh blokov spoznali, da s »hladno vojno« ni moč več dalje in da je treba poiskati poti za medsebojno zblizanje. To spremembo smo začutili tudi v praktični mednarodni politiki: in nas je navdala z veseljem in optimizmi. Vendar se zdaleč ni odstranila ona kronična bolezen, ki tako silno loči države obeh blokov — nezaupanje v iskreno hojenje. Na Zahodu in Vzhodu sprejemajo vsako mirovno dejanje »naoprotnika« z izredno budnostjo in prevladnostjo. Ocenjujejo jih še vedno kaj radi »propagandističnimi izrazimi«, nečisti nameni in podobno. Zaradi tega izgube na vojni pomembnosti in učinkovitosti.

Prizadevanja po zblizanju obeh nam na zaupanje v iskrenost, so rodile tudi sedanji zamotan položaj v Evropi. Medtem ko so ZDA, Velika Britanija in Francija pred dnevi povabile Sovjetsko zvezo, naj se na posebnem sestanku štirih ministrov predsednikov in zunanjih ministrov pomenijo o bodočnosti Nemčije, evropski varnosti in splošni razorožitvi, se ob istem času Svet zahodnoblokovskega Atlantskega pakta posvetoval v Parizu o sodelovanju sedaj svobodne Zahodne Nemčije v tej organizaciji ter v novi zahodni vojaški tvorbi — Zahodnoevropski zvezi. Zahodna Nemčija je prejela od zahodnih velesil svobodo. Njihova prva naloga sedaj je, da v duhu londonskih in pariskih sklepov postavijo na noge bodočo zahodnonemško vojsko in jo pri tegetno k sodelovanju.

Vzhodnoevropske države se te dni posvetojujejo v Varšavi o skupnem vojaškem poveljstvu in sklopu o paktu za vzajemno pomoč, v katerega bodo vključili tudi Vzhodno Nemčijo. Nje je že lan' podarila neodvisnost Sovjetska zveza z očitnim namenom, da jo še krepkeje pritegne v vzhodni blok.

Na Zahodu opravljajo svoje ravnanje v glavnem z »evropskim ravnanjem«, ki o bodočnosti bo več dopuščalo SZ in njenim zaveznikom, da bi se opirale na vojaško premoč V Moskvi poslušajo zahodno ravnanje kot prizadevanje, da bi na vzhodnih sovjetskih mejah zrastle oborožena profisovetska Nemčija kot prednja »straža« zahodnih vojaških tvorb.

Vendar je resnica, da so tudi glasovi o splošni razorožitvi več leči (te namreč igrajo v primeru vojne odločilno vlogo) vse glasnejši. Kakor kaže, sta se tako Vzhod, kakor Zahod nekako

spoprijaznila s sedanjim stanjem in iščeta sedaj, ob taki presusmeritvi v Evropi, nova pota, da bi se vendarle približala. Čez nekaj dni bodo štirje zahodni ministri podpisali avstrijsko mirovno pogodbo. Veleposlaniki so se namreč na pripravljalnem sestanku na Dunaju v četrtek sporazumeli o vseh spornih vprašanjih. To bo vsekakor velika pobuda za sestanek štirih ministrskih predsednikov, ki precej obeta tudi s sedaj ločenima Nemčijama.

Toda SZ je v svojem popuščanju šla še dalje. V torek je objavila posebno deklaracijo o razorožitvi, ki se precej približuje francosko-britanskemu načrtu. Ker se tudi na zahodni strani kažejo znamenja za popuščanje, lahko pričakujemo, da bodo dosegli v pododboru komisije OZN za razorožitev ki zaseda že več tednov v Londonu, primeren napredek.

Sporazumi te vrste bodo vsekakor močno vplivali na evropsko in svetovno javnost. Če že ne drugače bodo počasi odstranili glovne kamne spolike med Zahodom in Vzhodom v Evropi in vsaj delno »železno zaveso«. Izjave vodilnih politikov in državnikov SZ, Velike Britanije in ZDA pričajo da je rožičke med obeh. Ideološko tako različni bloki bloki vendarle možno in tudi nujno. V atomskem obdobju si ne moremo zamisliti več medseboj posameznih ločenih delov sveta. Predstavlja namreč lahko nevarnost, v duhu pametnih mednarodnih sporazumov pa tudi veliko blaginjo za človeštvo.

Kaj je z železniško postalo v Krmelu?

Da je Krmelj v Mirnski dolini malo na stran odrinjen kraj, v vsakem, ki je kdaj potoval preko Trebnjega v Sevnico ali obratno. Vlak te iz Tržišča brezplačno zapelje v Krmelj. Zaman se oziraš po postajnem posopju, ki je bilo pred vojno prav prikupno. Za postajo služi kurilnica, v kateri je skladišče, prometna pisarna, potnišnica in blagovna blagajna, stanovanje železniškega uslužbenca in hkrati še avtogaraža za tovorni avto podjetja Kremenice.

Železničar ima šestčlansko družino, ki se stiska v dveh majhnih prostorih 3x4 metre že osem let! Ker otroci odrastajo in je tesnoba prehuda, je »znajdljivi« železničar napravil za najmlajšega na steni visoko posteljo (t), neke vrste mornariško posteljo, ker take nima na tleh kam postaviti.

Z nekaj dobre volje in ne prevelikimi denarnimi stroški bi bila kurilnica lahko že davno

predaptirana tako, da bi ta družina imela vsaj človeka dostojno stanovanje, potniki pa čakalnico, ki je sedaj sploh ni in morajo zaradi tega potniki čakati na vlak na dežju, v snegu ali mrazu, kakršno je pač vreme Stranišče je pa prava kulturna sramota; zbit je iz nekaj lesenih plank, nagnjeno bolj kot stolp v Pisi, pušča na vseh koncih, tako da te temeljito prepiha, če pa na nesrečo še dežuje, moraš v njem razpeti dežnik nad seboj.

Vse postaje v Mirnski dolini imajo sedaj lepa postajna poslopja. To še celo malo postajališče Gomila, kjer je dnevno prav malo potnikov, le pri nas v Krmelju stoji še vse tako, kot je stalo pred desetimi leti. Čas je že, da se zgane pristojni ljudje in — če že ni kredita za novo postajno poslopje, ki bi bilo v teku deset let pač že lahko postavljeno — odpravijo navedene nepravilnosti. ič.

RAZPIS

Delavcem in delavkam v industriji in kmetijstvu, ki so aktivni politični delavci in si žele razširiti svoje politično znanje, sporočamo, da se bo

novi tečaj politične šole pri CK ZKS

začel 1. septembra 1955 in bo trajal 5 mesecev.

Priglasitve z osebnimi podatki, podatki o dokončanih šolah in tečajih, o stažu in funkciji v polit. organizacijah, o osnov-

Oproščene obtožbe

Svoječasno smo v bivšem »Zavzavskem vestniku« poročali o sodniški obravnavi pred okrajnim sodiščem v Trbovljah proti tov. Ljudmili Javoršek, roj. 5. maja 1933 trgovski pomočnici, stanujoči v Semniku št. 10 nad Zagorjem, ki je bila obtožena, da si je dne 30. decembra 1953 na cesti proti Semniku prisvojila iz denarnice tov. Fani Raspotnik, ki ji je pomagala nositi ročno torbico, 4000 din gotovine. Sodišče je tedaj spoznalo obtoženko za krivo in jo obsodilo na 1 mesec zapore.

Na dvakratno pritožbo obtoženke proti tej obsodbi pri okrajnem sodišču v Celju pa je okrajno sodišče v Trbovljah s sodno listino opr št. K 38-53 po členu 329-3 ZKP oprostilo tov. Ljudmilo Javoršek dne 26. marca 1954 izrečene kazni enomesečnega zapore.

Pozor, znižane cene!

Obveščamo vse nakupovalce v naši trgovini ter ostale potrošnike, da bomo v počastitev 10. obletnice naše osvoboditve praznika dela

znižali cene blagu široke potrošnje (gospodinjске potrebnosti) za 5 odstotkov.

Znižanje cen bo trajalo od dneva objave do 31. maja 1955
KOLEKTIV IN UPRAVA
TRG. PODJETJA »ŽELEZNINA« V TRBOVLJAH

FIZKULTURA IN SPORT

Prvenstvo Slovenije v nogometu v Mariboru neodločeno

Trboveljski »Rudar« je igral v nedeljo, 8. maja v Mariboru proti »Kovinarju« v tekmi za prvenstvo Slovenije v nogometu. Po živni razgibani igri je domačemu »Kovinarju« uspelo, da je v zadnjih minutah dosegel gol in s tem odvezel »Rudarja« dragoceno točko.

Kljub temu, da je bil »Rudar« ves čas igre zlasti pa v drugem

polčasu boljši, mu ni uspelo dati več kot en gol.

Moštvo »Rudar B« je tudi igralo v nedeljo v Mariboru proti drugemu moštvo »Maribora« ter srečanje izgubilo 1:0.

V nedeljo bo moštvo »Rudarja« počivalo medtem ko bo v Hrastniku derby med »Proletarcem« in »Bratstvom«.

Svoboda (Trbovlje) — Konjice (Konjice) 1:2 (1:1)

V nedeljskem srečanju nogometne Svobode iz Trbovelj s Konjicami je izgubilo domače moštvo.

V pomladanskem delu tekmovalja ne nastopa nogometno moštvo »Svobode« s kompletno postavo, s katero je igralo v jesenskem tekmovalju, vendar bi

na tem zadnjem srečanju s Konjicami z malo več volje in borbenosti lahko dosegli zmago.

Z izgubo te tekme je nogometno moštvo »Svobode« izgubilo možnost, da bi si priborilo v letošnjem letu I. mesto v celiski podzvezi.

L. S.

TABELA CELJSKE NOGOMETNE PODZVEZI

I. razreda							
Partizan (Brežice)	8	5	3	0	22:10	13	
Partizan (Konjice)	9	5	2	2	19:9	12	
Svoboda (Trbovlje)	9	4	3	2	24:16	10	
ZSD Celje	8	4	1	3	14:16	9	
Usnjari	9	2	3	4	17:19	6	
Dobrna (Trbovlje)	8	2	1	5	14:18	5	
Svoboda (Kisovec)	9	1	4	4	8:34	5	

PARTIZAN (Brežice) — SVOBODA (Kisovec) 10:0

ZSD CELJE — USNJARI 2:0

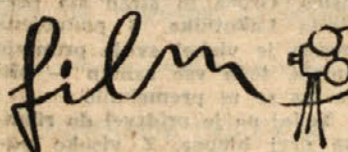
Sotlar Lojze

TVD „Partizan“ (Brežice) : TVD Krim (Ljubljana)

9:18 (4:10)

Brežice, 8. maja 1955 — Takoj v začetku so gostje silovito napadli in dosegli 2 gola.

Domači so se počasi osvobodili pritiska gostov in polagoma začeli nevarno ogrožati nasprotnikova vrata. Igralci domačega moštva so zaman streljali na vrata gostov, kajti vratar Krima je branil odlično. Kljub porazu so se Brežičani uspešno upirali tehnično boljšim Krimovcem. Do takega poraza je delno pripomogel tudi sodnik S.

Kino „Svoboda-Center“ v Trbovljah

bo predvajal amer. film »USODA LJUBEZNI«. Predstave od petka do ponedeljka. V nedeljo dopoldne za mladino italijanski film »STEŽKA LETA«.

»Prihodnji teden v sredo in četrtek bo na sporedu filmska opera »VELIKI VALČEK«.

Kino „Svoboda-Trbovlje II“

bo predvajal: od sobote do ponedeljka angl. kriminalni film »ZELENI SAL«.

Potujoči kino LP Trbovlje

bo predvajal od 14. do 17. maja jugoslovanski film »PLAVI 9«. V soboto, 14. maja, ob 18. uri na Izlakah; ob 20. uri v Kolostratu; v nedeljo, 15. maja, ob 10. uri bo na sporedu »SEDMI KRIZ« v Cernšeniku; ob 15. uri »SEDMI KRIZ« v St. Gotardu in ob 18. uri na Vačah. V ponedeljek, 16. maja, ob 18. uri v Zidanem mostu »PLAVI 9« in ob 20. uri v Loki pri Zidanem mostu; v torek, 17. maja, ob 19.30 v Ceah.

Kino „Triglav“ Zagorje

bo predvajal od sobote, 14. maja, do ponedeljka, 16. maja, ob 8. in 8. uri zvečer jugosl.-avstrijski film »POSLEDNJI MOST«. V sredo, 18. maja in četrtek, 19. maja, ob 8. in 8. uri zvečer ameriški barvni film »CHARLEYJEVA TETKA«. V petek, 20. maja, ob 8. in 8. uri zvečer jugoslovanski film »POTOVANJE MARŠALA TITA V INDLIO IN BURMO«. V soboto dopoldne šolske predstave.

Kinematografi

Kino Brežice: od 16. do 19. maja slovenski film »TRI ZGODBE«. v počastitev 10-letnice osvoboditve. Od 20. do 22. maja amer. barvni film »MEI BA«.

»Partizan« Videm-Krško: 14. maja ob 20. uri in 15. maja ob 18. in 20. uri hrvaški film »ANKINI ČASI«. Dne 18. maja ob 20. uri in 19. maja ob 18. in 20. uri angleški film »VESELI NORMAN«.

Brestanica: 13. do 15. maja film »S HUDICEM SO TRJE«. Od 18. do 19. maja avstrijski film »STARI GRESNIK«. Od 20. do 22. maja ameriški film »SAM-PION«.

Kostanjevica na Krki: 15. maja ameriška psihol. drama »UROČEN«; dne 18. maja angleški vzgojni film »CIRKUSKI DEČEK«.

»Partizan« Sevnica: amer. barvni film »LUDIA BAUEY«.

Boks v Tovarni celuloze

V Tovarni celuloze in papirja gojijo najrazličnejše panoge športa. Tako so pred kratkim ustanovili tudi boksarsko sekcijo. Ustanovnega obnega zbora se je udeležilo okrog 30 ljudi. Republiško boksarsko zvezo je zastopal tovariš Podbevšek. Z nabo zboru so sprejeli več sklepov.

Ostalo pa ni le pri besedah. Takoj so kupili 8 parov boksarskih rokavic in ostale boksarske potrebščine ter pričeli z boksarsko šolo, v katero se je vpisalo 24 mladincev. Šola bo dvakrat tedensko trajala pa bo tri mesece. Za zaključek bodo nastopili. Ako bodo uspehi vidni, se bodo vključili v tekmovalje za republiško boksarsko prvenstvo. iz Črnomlja, k. je dopuščal precej grobo igro.

Rz

Člani CMD v krškem okraju so proslavili 10-letnico osvoboditve

Pred nedavnim je organiziral Pokrajinski odbor CMD v Zassavju proslavo desete obletnice osvoboditve. Slovesnosti so se udeležili duhovniki — člani CMD, navzoč pa je bil tudi ljudski poslanec in nosilec spomenice 1941 Lojze Goarč. Na soredru je bil slavnostni govor »Kotoliški duhovniki in Jugoslavija«, razne deklaracije in recitacije, v zelo tehničen pregledu »Spomini na NOV« pa je Jakob Zidanšek nanašal vrsto zgodovinskih dejstev iz let narodnoosvobodilne borbe. O pomenu desete obletnice osvoboditve in doslej prehojene zgodovinske poti je spregovoril tudi Lojze Goarč.

Po proslavi so se člani CMD pomenili o raznih organizacijskih vprašanjih svojega društva. T. G.

Objave in oglasi

Obvestila

Po predpisih Uredbe o zaključnih računih gospodarskih organizacij za leto 1954 so dolžne vse gospodarske organizacije v 15 dneh po prejemu odločbe o potrditvi zaključnega računa za leto 1954 objaviti tega v Uradnem listu.

V skladu z Navodili k uredbi o zaključnih računih za leto 1954 je Svet za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora Krško sklenil, da so dolžne izvršiti objavo svojih bilanc naslednje gospodarske organizacije:

Tovarna čokolade in likerjev Brestanica, Celuloza Videm, Elektro obrat Videm, Gradbeno podjetje »Sava« Krško, Agroservis Brežice Opekarna Brežice, Gozdno gospodarstvo Brežice, Rudnik Senovo Termoelektrarna Brestanica, Prevoz Brežice, Vino-sadje Brežice, ZTP Posavje Brežice, Tovarna pohištva Brežice, Rudnik Glogoko, Kopitarna Sevnica, Pletilnica Dobova, Železniška delavnica Dobova, Gostinstvo »Čateške Toplice«, Jugotran Sevnica, Lesno industrijski obrat Sevnica, Trgovsko podjetje »Krka« Brežice, Mizarstvo zadruge Sevnica, Rudnik St. Janž.

Ostale gospodarske organizacije v okraju Krško niso dolžne objaviti svojih zaključnih računov v Uradnem listu.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega skrbnega in dobrega moža, očeta, starega očeta in strica Janeza Kovača

se vsem, ki ste ga obiskovali v njegovi dolgotrajni bolezni in ga spremljali na njegovi zadnji poti, številnim darovalcem venec, kakor tudi lovski družini Zagorje, upokojencem in Gasilski četli za izraženo sožalje in številno udeležbo najlepše zahvaljujemo.

Zaluzjoča rodbina Kovač

Najlepše se zahvaljujemo dr. Ivki Krasnik za požrtvovalno zdravljenje in lajšanje bolečin pokojnemu Ivanu Kovaču.

Rodbina Kovač

NAJDENO

Našla se je denarnica z nekaj denarja od trboveljske žel. postaje do »Apenske peči«. — Naslov v upravi lista.

PREKLIC

Obžalujem in preklicujem žalitve, izrečene tov. Ivanu Rancingerju in Viliju Maurerju v gostilni Loger, ter se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. — Alojz Barič, Hrastnik št. 74.

MALI OGLASI

NEMŠKEGA OVČARJA, po drugo leto starega, proda Varšek, Raka pri Krškem.

Prodajam BRZOŠIVALNI STROJ »Dürkops«. — Vprašati: Vrbinška vas 13, Videm.

Ugodno prodajam VINOGRAD na Libni pri Vidmu. — Vprašajte v KZ Pohanca — Arčiče

PRODAM MANJŠE POSESTVO s hišo, oddaljeno 20 min od železniške postaje Blanca — Ugodna avtomobilska zveza s Sevnico. — Vprašati pri Karlu Čekorjanu, Canje 1, Blanca.

PRODAM skoraj novo registrsko harmoniko za 50.000 din. — Ana Podgoršek, Defno gošt št. 139 — Arčiče.

Nov trofazni ELEKTROMOTOR »Sever« 6 KS 2203/80 V 2800-OM za ceno 75.000 din proda Rudi Zaubner, pisarniška, Lenard 41 — Brežice.

PRODAM HIŠO z gost. odarskim poslopjem (z električno instalacijo), sadovnjakom in vrtove. — Vprašati: Buševka vas št. 8 — Čerklje ob Krki.

TRGOVSKEGA POSLOVODJO, samostojno moč, sprejemno, plača dobro. Pisemne ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja je poslati na upravo Kmetijske zadruge. Studenec pri Sečici.

Obvestilo

Uprava za komunaino gospodarstvo v Trbovljah obvešča prebivalstvo, stanujoče na območju Kolonije 1. maja Zabejka in Savinjske ceste od 1 do 6 in od št. 15 do 30, da se pekel in smeti do nadaljnjega ne bodo odvažale z avtomobilom ter naj se odlagajo v zato določene pekelne jame. Uprava

OPOZORILO

Uprava za komunaino gospodarstvo v Trbovljah opozarja prebivalstvo, da zaradi pomanjkanja pitne vode v občinskem vodovodu varčuje s vodo. Vse lastnike in korisnike vodovoda prosimo, da okvare na vodovodu redno popravljajo oziroma sporoče okvare Kmetijsko-elektrainslatorski delavnici v Trbovljah. Uprava

Obvestilo

Okrajni sindikalni svet Krško obvešča vse sindikalne aktiviste, da bo v četrtek 19. t. m., konferenca v zvezi z zaključki III kongresa zveze sindikatov Jugoslavije v sind. dvorani Tovarne celuloze in papirja na Vidmu s pričetkom ob 9. uri dopoldne. Poročilo bo podal tov. Rado Barovž — Vabljani!

Jutri, v nedeljo, VELIKA TOMBOLA v Trbovljah